Vdekje Fashizmit — Liri Popullit

RILINDJA

ORGAN I FRONTIT POPULLUER TE KOSOVES E METOHIS

Postarina placena u gotovu
Taksa postale e paguar

NEDELJNI LIST
FLETORE E PERJAVESHME

Redakcija: Prishtinë
Rruga Armata e Kuqe Nr2

PAJTIMET:
për 1 vit 96 din.
„ 6 muaj 48 „
„ 3 muaj 24 „

Dorëshkrimet nuk kthehen

Odgovorni urednik
Drejtori pergjegjës XHELADIN HANA

Viti IV Nr. 99-100 | PRISHTINE, 24 Kallnuer 1948 | Çmimi 4 dinarë

Me rastin e 24 vjetorit te vdekjes se

Vlladimir Iliç Lenjinit

Tash 24 vjete, me 21 kallnduer 1924, pikerisht n'oren gjashte e pesdhete, ne Gorki, afer Moske, vdiq Njeriu ma i madhi i epokes se vet, Njeriu qe ka dhane ma se tepermi per njerzimin, teoricjeni dhe prakticjeni gjenjal i revolucjenit socjalist dhe ndertimit socjalist, Njeriu qe i a ka kushtue jeten e vet çashtjes se shlirimit te klases puntore, popullit puntor, popujve te robnuem nga shtypja e çfrytezimi, Ati, Mesuesi, udhheqesi i botes puntore ne luften e saje çlirimtare — Vlladimir Iliç Lenjini.

Por Lenjini asht i pa-vdekshem, pse e pa-vdekshme asht vepra e tij, ideja e tij, doktrina e tij; te pa-vdekshme jane analizat e tija te thella shoqnore dhe parashiqimet e tija gjenjale. Plot te drejte ka pase poeti i madh i epokes sovjetike, Majakovski, qe ka thane:

„Lenjini rroi

Lenjini rron

Lenjini do te rroje gjithmone"

Pasardhes besnik i Marksit dhe Engelsit, Lenjini e mprojti marksizmin shkencor nga rrymat e ndryshme te hueja oportuniste e revizjoniste dhe e zhvilloi ne nji shkalle ma te nalte. Doktrina lenjiniste mbi imperjalizmin asht vazhdimi direkt i „Kapitalit te Marksit", asht nji nga zbulimet ma te mdhaja shkencore te Lenjinit. Ne baze t'analizes se zhvillimit te kapitalizmit ne fazen e tij te fundit — imperjalizmit, Lenjini erdhi ne perfundimin se socjalizmi mundet me triumfue edhe ne nji vend te vetem. Doktrina lenjiniste u-ba udheheqje per veprim e Partis Bolshevike, te cilen ai e krijoi ne luften e pa-pajtueshme kundra anmiqve te saje. E armatosun me doktrinen e Lenjinit dhe nen drejtimin e tij, Partija Bolshevike e ngriti proletarjatin dhe katundaret e vorfen te Rusis ne luften çlirimtare dhe, nepermjet te revolucjonit te Tetorit, hapi faqen ma te ndritun ne historin e njerzimit — fillimin e kalimit te ketij nga para-historija drejt ne historin e vet.

Mbas fitores se revolucjonit te Tetorit, Lenjini e drejtoi luften e re per ndertimin e shtetit sovjetik dhe, me nji saktesi shkencore, e tregoi rrugen e ndertimit te socjalizmit. Garancin e ndertimit te socjalizmit Lenjini e pau ne ngritjen e industris se rande ne Rusi, n'elektrifikimin dhe industrijalizimin e Vendit, si kusht themeltor per zhvillimin e mbare ekonomis ne drejtim te socjalizmit dhe per sigurimin e pamvarsis se Vendit.

Doktrinen e Lenjinit e zbatoi ne praktike dhe e perpunoi ma tutje „Lenjini i kohes se sotshme" — Stalini. Stalini e zhvilloi ma tutje, e perpunoi plotesisht doktrinen mbi shtetin socjalist dhe provoi nevojen e mbajtjes se tij — nen kushtet e ekzistences se rrethimit kapitalist — edhe ne perjudhen e komunizmit. Tue e zbatue e zhvillue ma tutje doktrinen lenjiniste, Stalini drejtoi vepren e ndertimit te shtetit industrijalo—kolhozjan sovjetik, tue e kthye Rusin e dikurshme te kalbet cariste ne shtetin ma te perparuemin e ma te fortin ne bote, te forte per ndergjegjen e nalte te popujve te tij te lire e me te drejta te barabarta, te forte per zhvillimin e tij ekonomik dhe kultural, qe s'ka shembull ne histori.

Fuqija e Bashkimit Sovjetik u-shpreh çiltazi ne luften e madhe patriotike kundra kriminelave fashista, qe dojshin me e fute njerzimin nen zgjedhen e skllaveris ma te zeze. Fuqija e Bashkimit Sovjetik shprehet edhe sot ne luften per pamvarsin e popujve, per paqe e demokracin popullore, kundra pushtuesave te rij imperjalista, me imperjalizimin amerikan ne krye. Bashkimi Sovjetik — mishnimi i ideve te Lenjin—Stalinit, me ekzistencen e tij, me politiken e tij te luftes per paqe, demokraci te vertete dhe lirin e popujve i ban te mundeshme fitoret e fuqive demokratike te shteteve te tjera.

Doktrina e Lenjin—Stalinit mbi mundesin e fitores dhe ndertimit te socjalizmit edhe ne nji shtet te vetem i ka armatose njerzit punonjes te te gjitha Vendeve me nji besim te ri dhe ua ka çele perspektivat e rruges se çlirimit nga zgjedha e borgjezis; ekzistenca e Vendit te socjalizmit asht shembull praktik qe u tregon turmave puntore se si sigurohet çlirimi i tyne i vertete. Pa doktrinen lenjiniste asht e pamundun me i zgjidhe drejte problemet e nderlikueme te luftes revolucjonare. Per me kuptue naltesin dhe pjekmenin e levizjeve revolucjonare e naçjonal çlirimtare duhet me shique se deri ne ç'pike ato kane mucjte me e pervehtesue doktrinen e Lenjin—Stalinit e me e zbatue ne realitetin e tyne. Pa doktrinen e Lenjin—Stalinit nuk do te kishte qene kurrsesi gja e mundun zhvillimi dhe udhheqja e drejte e luftes nacjonal—çlirimtare te popujve t'one. Pikrisht sepse shoku Tito e ka pervehtesue doktrinen Lenjiniste—Stalinisté, sepse ka dijte me e zbatue si duhet ne realitetin t'one dhe me e zhvillue ma tutje, popuji t'one kane mucjte me triumfue mbi anmikun dhe me çele rrugen per ndertimin e socjalizmit. Tue e perdore eksperijencen e Bashkimit Sovjetik e tue ia pershtate realitetit t'one, populli t'one, nen udhheqjen e Titos, kane mundesi me hece edhe ma shpejt se ç'ka hece, mbas Revolucjonit, Bashkimi Sovjetik ne rrugen e ndertimit socjalist. Edhe realiteti i jone i sotshem, pra, nuk asht tjeter veçse nji vertetim i saktesis se lenjinizmit. Dhe asht kesisoji, pikerisht sepse e ka zbatue lenjinizmin si duhet.

Qe sepse Lenjini asht i pavdekshem. Ai jeton n'ekzistencen e Bashkimit Sovjetik, ne Stalinin gjenjal, ne fitoret e popujve t'one dhe te shteteve te tjera te demokracis se re, ne luftat e fuqive demokratike per paqe e demokraci e kundra imperjalizmit, ne luften e puntorve françez kundra trathtis nacjonale te borgjezis se „vet" dhe veglave te saje — socjalistave te djathte. Lenjini jeton ne luften e puntorve italjan, ne luften e popullit grek per liri kombetare, ne flaken e luftes nacjonal—çlirimtare te popujve kolonjal kundra skllaveruesave imperjalista. Lenjini asht i gjalle ne luften e popullit puntor te mbare botes per çlirimin e vet te plote. Ne fitoret e reja te botes perparimtare mbi forcat e erresines dhe reakcjonit ne lumnin e njerzve te çliruem, ne flaken dhe hovin madheshtor te luftes dhe te punes per çlirim dhe ndertimin e jetes ma te mire e ma te lumtun — aty Lenjini asht e do te jete gjithmone i pavdekshem, i gjalle, me te tane madhnin e gjenjalitetit te vet.

Para votimeve per Keshillat e Frontit popullor te Krahines s'one

Mbrenda 8 e 22 te frorit kena do te bahen votimet per keshillat e vendeve, rretheve e qyteteve e Keshillit Krahinuer te Frontit Popullor si dhe zgjedhja e delegateve per Kongresin e dyte te Frontit Popullor te Serbis.

Keto votime kane nji randesi shum te madhe, sepse, nga nji ane, do t'i perforcoine edhe ma teper vete organizatat e Frontit popullor dhe, nga ana tjeter, tue marre parasyshe faktin qe organizatat e Frontit Popullor jane leva e fuqishme politike, qe ngrene turmat ma te gjana popullore ne perpjekjet per kryemjen e detyrevet te Planit, — ato do te losin nji rol me randesi ne ngritjen e pergjithshme te Krahines s'one e t'Atdheut t'one, pergjithsisht, ne ndertimin e socjalizmit.

Votimet e sivjetshme per organet e Frontit popullor ndryshojne nga ato te vjetshmet: e para, sepse tashti Fronti i jone i asht pervehe punes me plan çka vjet nuk ka qene; e dyta, detyret qe shtrohen ne ket vit te dyte te Pesvjeçorit para organizatave te Frontit jane shum ma te mdhaja se sa vjet: duhet me e shtue ndihmen e Frontit ne lidhje me punimet investicijonale, perparimin e ekonomis, sidomos bujqesis, ne te gjitha deget e saja, zhvillimin e arsimit popullor, ruejtjen e shendetit te popullit etj. — me nji fjale duhet te shtohet kontributi i turmave t'ona, te bashkueme ne Frontin Popullor, ne punen per ngritjen e nivelit te vet materjal e kultural.

Prandaj keshillat e Frontit Popullor duhet te jene edhe ma te forte, t'afte per nji mobilizim ma te madh te turmavet popullore per plotesimin e Planit pesvjeçar. Popuji t'one do te zgjedhin nder keshilla te Frontit njerez, te cilet do t'i çojne ne sukseze ma te mdhaja, frontistat ma te mire burra, gra e te rij, qe gjate vitit te kaluem si dhe perpara kane provue me vepra, me pune, se jane besnike ndaj çashtjes se ndertimit t'ardhmenis ma te mire. Do t'i zgjedhin frontistat te cilet jane tregue ma aktive ne zbatimin e linjes se Frontit, sulmuesit ne pune per ndertimin e vendit t'one, ata qe jane perpjeke ma teper ne luften kundra analfabetizmit, ne çashtjen e zhvillimit te femnes s'one, n'akcjonet e ndryshme politike, ne lufte kundra elementavet anmiqe, te cilet jane perpjeke me e pengue perparimin t'one.

Ne kuadrin e pregatitjevet per keto votime, turmat t'ona popullore do te marrin pjese vete ne perpilimin definitiv te planit katervjeçar te Frontit si dhe ne hartimin e Planit per kete vit, ne ndreqjen dhe plotesimin e ketij plani. Ne çdo qytet e katund, ne çdo rejon e ne çdo lagje, te gjithe njerezit e ndershem te Krahines s'one duhet te mendojne, se si plani t'u pergjigjet sa ma mire nevojavet dhe deshiravet te tyne. Ne lidhje me planin njerzit t'one do te japin jo vetem kolektivisht por edhe individualisht, obligime konkrete, tue tregue se sa duen me kontribue ne realizimin e Planit te Frontit ne nji sektor ose ne nji tjeter, si b. fj. ne zbatimin e masave agroteknike, shtimin e siperfaqes se tokes se fares, hapjen e meranavet, ne kanalizimin; sa do t'u ndihmojne familjevet te vorfuna dhe te luftarve t'Armates s'one ne punimin e tokes, mbjellje, korrje etj; sa do te ndihmojne ne zhvillimin e vneshtaris, rritjen e shpendevet, bleteve, punimin e pronavet shtetnore, ne blegtori, ne rritjen e bimevet industrijale, ne thamjen e kenetavet dhe kthimin e tyne ne toke te mire, ne pyllezimin, ne punimet e ndertimit, ne rritjen e kooperativave, kooperativave bujqesore te punes, ne ndertimin e shtepijave te kooperativave, ne shitjen e teprica ve te caktueme dhe te lira te drithit etj., ne fushaten kundra analfabetizmit, ne zhvillimin e çlirimin e plote te femnes, ne ndertimin e shkollave, hapjen e kuzhinavet shkollore per nxanesit e vobeget dhe furnizimin e tyne, dergimin e rregullte te femijvet, mashkuj e femna, ne shkolle, permiresimin e kushtevet shendetsore, rregullimin e qytetit ose katundit, ne te ndihmuemit e

(vazhdon ne faqen e peste)

Nga plenumi i Komitetit te shqiptarve te Kosoves e Metohis

Duhet t'i kryejmë me koshjence detyret qe na i parashtron Plani pesevjeçar, sepse ne kete menyre edhe na shiptaret do t'a gezojme jeten e lumtun socjaliste si te gjithe popujt e tjere t'atdheut t'one

— tha shoku Xhavid Nimani ne referatin e tij —

Ne sallen e gjimnazit te Prishtines u mbajt plenumi i gjane i Komitetit Shqiptar. Muaren pjese delegatet e te gjitha qyteteve dhe te rretheve te Krahines s'one u-paraqit ky rend dite: referat i punes se deritashme referat mbi kulturen dhe arsimin, diskusion mbi referatet, zgjedhja e plenumit dhe pranimja e rezolucionit.

Mbi punen e deritashme te Komitetit Shqiptar foli sekretari shoku Xhavid Nimani.

Ne fillim te referatit tue fole mbi kontributet qe i ka sjelle dhe do t'i sjelle Komiteti Shqiptar Pushtetit dhe Frontit Populluer per kryemjen e shum problemeve me randesi qe jane paraqite perpara popullit shqiptar.

Vuni ne dukje se, masat shqiptare duhet te grumbullohen ne Frontin Populluer, t'aktivizohen n'akcjone politiko ekonomike te Frontit dhe te Pushtetit, te naltesohen politikisht dhe te shtojne dashunin ndaj Jugosllavin e re etj.

Duhet qe ideja e bashkimit dhe vllaznimit thot shoku Xhavid — te forcohet edhe ma teper ne mes te popullit shqiptar, serb e malazez. Masat shqiptare nuk perzijne ma me popullin serb politiken e klikave hegemoniste te Jugosllavise se vjeter; tash ma shqiptaret ne popullin serb kane pa me fakte vllaun e tyne te madh. Ata e kuptuen politiken trathtare, te ballistave e t'iridentistave. Masat shqiptare tash kerkojne vet prej Pushtetit qe te ndeshkohen trathtaret e popullit shqiptar, ashtu siç e meritojne qe hakmarrja e popullit te jete e plote mbi 'ta. Kundra trathtarit Gani Kryeziut per shembull me dhetshe mija antaresh te Komitetit Shqiptar me shkrim kane kerkue denimin e tij ma te rande.

"Ne vazhdimin e referatit shoku Xhavid foli mbi sukseset qe i ka korre populli i jone ne veprimtarin e bujqesis dhe tha: „ Toka kete vjet gadi plotesisht asht mbjelle. Plani i mbjelljes se vjeshtes asht tejkalue ne 100,30 per qind i pyllezimit per vitin e kaluem ne 110 per qind, i pertrimjevet te malit ne 216 per qind dhe blemja e masinave te caktueme te drithnave te bardhe asht krye per 104 per qind. Leshi asht dorezue per 117 per qind.

Pastaj vuni ne dukje sukseset e kerruna ne fushen e ndertimeve te shendetsis t'arsimit etj. „Masat shqiptare nenvizoi shoku Xhavid — marrin pjese te dukshme ne kryemjen e ndertimit te shtepijave te kolonistave dhe te tjerve qe kane qene pa strehe. Djemet t'one kane marre pjese ne hapjen e vneshtes se Landovices, ne ndertimin e hekurudhavet Gelesh—Bellaçevac, Brcko—Banoviç dhe Shamac—Sarajevo, pastaj ne fabriken e Zheleznikut etj. Ne keto akcjone, te rijt shqiptare kane çelnikose bashkimin dhe vllaznimin ne pune me te rijt e popujve te tjere vllazen te Jugosllavis. Per luftimin e morrit, per luftimin e mizave dhe te krymbave, per shperndamjen e barnave dhe tjera masash preventive, ne menyre qe mos te perhapen smundjet dhe te paksohen ato qe jane, asht dhane ndihme e madhe si nga Pushteti ashtu dhe nga Komiteti Shqiptar. Hapja e shkollave fillore, paragjimnazeve, gjimnazeve hapja e shkollës per mesursa, hapja e sallave per leximin e librave, hapja e univerzitetave populloare, akcjonet per fushaten e luftes kundra analfabetizmit, hapja e shkollave bujqesore, shkollave te zanateve, najerria dhe shperndamja e shtypit ne gjuhen shqipe, formimi i shoqnive kulturale artistike, zhvillimi i folklorit shqiptar etj., na tregojne ma se miri se deri ku ka mberrijte populli i jone, tue pase ndihmen e plote te Pushtetit Populluer dhe te vete masave shqiptare. Mandej vuni ne dukje se, neper akcjonet e ndryshme te Frontit pergjithesisht e veçanisht nepermjet perpjekjeve per zgjidhjen e te gjitha detyrave te Planit pesvjeçar, turmat shqiptare jane edukue ne shkollen e Frontit. Ka fillue patriotizmi i ri kundrejt atdheut te perbashket RFPJ. Asht shtue dashunija per pune, per ngritjen e jetes ekonomike dhe per forcimin e atdheut. Duhet t'i kemi parasysh fjalet e shokut Tito — shton shoku Xhavid — i cili na e paraqet krejt kjarte se pa kryemjen e Planit, pa industrijalizimin dhe elektrifikimin e Vendit t'one nuk mund te kete begati per popujt t'one; po keshtu pa kryemjen e ketij plani nuk ka me pase baze per ekonomin dhe pamvarsin t'one politike. Prandaj çdo qytetar e ka per detyre te jape gjithshka per vedit ndaj atdheut e t'i plotsoje keto si duhet se vetem ne kete menyre realizohet Plani pesvjeçar".

Ne vazhdim shoku Xhavid tha se nuk ka kurrgja te çuditshe, sepse shqiptaret e ndiejne vehten si qytetar te lire ne Jugosllavin e re e me te drejta te barabarta si te gjithe te tjeret mbrenda kuadrit Federativ. Nuk asht çudi qe shqiptaret se bashku me serbet e malazezet ne Kosove e Metohi e me popujt e tjere vllazen ne Jugosllavi, te marin pjese ne ngritjen e fabrikave, puntorive, rrugeve te hekurta, ne ngritjen e ndertesave shkollore e shendetsore. Kjo asht e kjarte per ata qe duen me mendue vetem pak se çfare problemash ka krye Pushteti populluer nder ne e se ne çfare pozite kane mbrrijte shqiptaret ne Jugosllavin e re.

Jugosllavija e re ua ka ba te mundeshme shqiptarve te Kosoves e Metohis qe te marrin pjese ne pushtet njisoj si te gjithe qytetaret e tjere serb e malazeze me te drejta te barabarta; keshtu spjegohet qe sot populli shqiptar, prej keshillave te vendit e deri ne keshillin Krahinuer, te kete bijt e vete se bashku me bijt ma te mire te popullit serb e malazez. Pushteti populluer i ka shlye prej faqes se dheut marredhanjet feudale te forcueme ne kohen e okupatorit. Vetem shqiptarve, Pushteti u kthej ma se 15 mije hektare toke te punueme Puntori asht i nderuem e shperblehet simbas punes qe ban. Ky e ka te siguruem sherimin falas dhe i paguhet rroga gjate pushimit vjetuer. Zejtaret jane ndihmue dhe ndihmohen nga Pushteti per me e zhvillue mjeshtrin e tyne. Sot gjendja e zanatlive asht e deshrueme e ajo permiresohet gjithnji ma teper tue gjete perkrahjen e Pushtetit Populluer.

Me hapjen e rrjetes se magazinave shtetnore e me krijimin e rrjetes se dyqaneve te kooperativave, Pushteti populluer e kryen shperndamjen e gjanave industrijale dhe ushqimore.

Per me krijue intelegjencen shqiptare nder masat punojse, Pushteti po ban çmos, gja e cila vertetohet edhe nga pjekjet e Krahines s'one per shkollimin e femijve shqiptare.

Sistemi i ri shoqnuer i ka hape te gjitha mundesit per jeten e perbashket te shqiptarve, serbve e te malazezve. Plani pesvjeçar asht program i perbashket i tyne, si i ka bashkue mendimet dhe aktivitetin e masave ma te gjana te te gjitha nacionaliteteve te bindun se plotsimi i Planit pesvjeçar don me thane, ndertim i socjalizmit me te cilin sigurohet jeta e lumtun e te gjithe njerzve puntore pa ndryshim kombesije. Mandej referuesi i paraqiti gabimet qe jane konstatue deri tash prej Komitetit Shqiptar dhe tha se masat shqiptare s'kane marre pjese sa asht dashte ne punimet vullnetare, rreth akcjonevet te Frontit. Puna dhe ndihma materjale vullnetare, qe kishin mujte me dhane masat shqiptare duhej t'ishin ma te mdhaja, tue qene se ato perbajne shumicen e popullsis se Krahines s'one, keshtu qe kontributi i dhanun prej masavet shqiptare, ne ket fushe nuk ka qene ne perpjestim te drejte me fuqit t'ona. Kjo marredhanje e masave shqiptare ne lidhje me punen vullnetare, nuk difton gja tjeter veç faktin se aty ketu tek shqiptaret ende egziton influenca e anmiqve. Ne shum vende njerzit qe nuk kane te drejte votimi si pasaniket e luftes, ndjeksit e ideravet balliste, iridentiste etj. po i perhapin parollat e tyne kundra Pushtetit populluer dhe kundra politikes se Frontit. Aktivistat e komitetit nuk i kane demaskue keta perpara popullit si te tille, por shum here kane qendrue indiferent ndaj atyne e bije diku diku, kane 'ra edhe nen influencen e tyne.

XHAVID NIMANI
Sekretar'i Komitetit Krahinuer të shqiptarve të Kosovës e Metohis.

Per mos kryemjen e planit te mbjelljes simbas bimve — shtoi shoku Xhavid — arsyet kryesore kane qene qe masat katundare shqiptare tue qene ende te mbrapambetuna, nuk kane pase besim se me mbjelljen e tyne do te kishin ma fitim etj. etj. Moskryemja e ketij plani ka shkaktur qe te mos kryhet plani Krahinuer ashtu siç asht kene paraça.

Detyra e Komitetit Shqiptar asht me agitue ne masat shqiptare per plotesimin e planit te mbjellieve tue marre parasysh edhe llojet e bimeve te parapame si dhe shtimin e mjeteve agro-teknike, per ngritjen e kooperativave dhe spastrimin e tyne prej elementave spekulant, me 'a spjegue mire popullit format e zhvillimit te kooperativave, ndertimin e shtepijave te kooperativave etj. Me i bindë masat shqiptare per t'i zhduke zakonet e mbrapambetuna, t'i bindi per emancipimin e femnes shqiptare me e vazhdue shembullin e zbulimit te 30.000 grave shqiptare tue ba qe mos te perdoret ma çarshafi i zi mbasi nuk asht prone e shqiptarit por trashigim prapanik i skllaveris Turke.

Asht detyre e jone t'u spjegojme masave shqiptare nevojene e zhdukjes se besytnive te kota si b. f. lidhje peni se duer per zhdukjen e etheve e shum te tjera kei llojit. Duhet t'ua spjegojme atyne se malarjen e zhduke micku dhe bar-
Ma ne fund shoku Xhavid keshtu e perfundoi referatin e tij:

„Tue mesue prej te metave dhe sukseseve te deritashme, duhet qe asnji shqiptar te mos rrije me nji ane tue us lane panen te tjeret sepse me ket qendrim si dallohet kundershta i bashkimit dhe i vllaznimit te popujve t'one. Duhet qe te gjithe t'i kryejme me koshjence detyret qe na parashtron Plani pesvjeçar sepse ne kete menyre dhe na shqiptaret do t'a gezojme jeten e lumtun socjaliste si te gjithe popujt tjere te Atdheut t'one RFPJ".

Referati i shokut Fadil Hoxha

Ne lidhje me sektorin e randesishem kulturalo-arsimuer, shoku Fadil Hoxha paraqiti ne referatin e tij gjendjen kulturale te shqiptarve te Krahines s'one para çlirimit e deri me sot si dhe aktivitetin e te metat e komiteteve shqiptare ne kete fushe veprimi.

Robnija e rande shumvjeçare — thote shoku Fadil — e la popullin shqiptar te Kosmetit n'erresinen e thelle te padituris. Niveli kultural ishte shum i ulet. Analfabetizmi perfshinte ma se 90 per qind te popullsis.

Lufta Nacional — Çlirimtare dhe çlirimi i Krahines s'one e ndryshoi kryekeput poziten e shqiptarve. Per te paren here ne histori u-krijuen kushtet e favorshme per zhvillimin e gjithanshem kulturuer, politik e shoqnuer.

Komiteti Shqiptar, si organizate masovike mbrenda kuadrit te Frontit populluer, ka pase vue para vedit si detyre te pare: çashtjen e ngritjes e te zhvillimit te kultures dhe arsimit ne popullsin shqiptare te Krahines s'one. Me te vertete, per kryemjen e kesaj detyre kaq te randesishme, ka pase mjaft veshtirsina per aktivistat e komiteteve shqiptare sepse kane mungue kuadrat me eksperijence.

Perveç kesaj komiteti shqiptar ka pase per detyre te luftoje shovenizmin, dhe te perforcoje vllaznimin e bashkimin tue e demaskue politiken e anmikut si dhe te luftoje kunder veseve dhe paragjykimeve te trashigueme nga robnija e rande. E ka pase per detyre sikur e ka dhe tash, mos me lane me egzistue shprehjet me tendence te damshme si b. f. „keshtu m'a ka lane baba, po keshtu do t'ia la djalit", ose qe „shqiptarit nuk i duhet shkolla pse kjo ia prishe fene" e plot e plot kso shprehjesh ne dam te te gjithe shqiptarve.

Pushteti populluer qe ne fillin ia ka fillue zgjidhjes se ketyne problemeve por nevojitej qe t'a ndihmonte me te gjitha fuqit e veta dhe Komiteti Shqiptar ne menyre qe te sheroheshin sa ma shpejt plaget e se kaluemes. Rezultatet e fushates se gjane te ngritjes se kultures e t'arsimit prej krijimit te Komitetit Shqiptar e deri me sot — shton shoku Fadil Hoxha — pa dyshim jane mjaft te dukshme e te mdha. Populli shqiptar se bashku me popujt e tjere te Jugosllavis nen udhehqejen e prisit t'one Genial mesuesit t'one te dashtun — shokut Tito — ka shkue mjaft perpara. Asht rritte koshjenca politike e popullit, asht permisue standardi i jetes, jane zhvillue dhe zgjanue te gjitha deget e jetes shoqnore dhe ekonomike. Ne lamen arsimore e te kultures popullore asht zhvillue nji veprimtari e gjane, e cila dita dites bahet ma intensive.

Keto rezultate, pa dyshim do t'ishin edhe ma te kenaqeshme sikur Komiteti Shqiptar t'ishte aktivizue ma teper ne te gjitha deget e zhvillimit te jetes shoqnore, politike e kulturale te popullit shqiptar. Mirepo ne realitet, komitetet shqiptare nuk ia kane kushtue randesin e duhun zhvillimit te kultures e t'arsimit. Jane lane mbas dore shpesh here format e ndryshme te punes. Ka mungue inisjativa krejtesisht. I asht kushtue pak randesi çashtjes qe konferencat te pregatiten mire e te kryhen me sukses. Antaret e Komitetit Shqiptar nuk jane njofte me ngjarjet e randesishme si mbrenda Vendit t'one, ashtu edhe me ato nderkombetare, nuk asht lexue, spjegue dhe popullarizue sa duhet referati i Shokut Tito, mbajte ne Kongresin e dyte te Frontit Populluer te Jugosllavise.

Masave shqiptare nuk u asht dhane njohuni e plote mbi qellimet e fillqta dhe grabitçare t'imperijalizmit amerikan dhe te ndihmesavet te tij. Nder ato nuk asht popullarizue ne masen e duhun Bashkimi Sovjetik si pararoje e forcave demokratike te botes dhe si mproes i paqes.

Çashtjes se popullarizimit te Planit pesvjeçar, Komitetet shqiptare nuk i kane kushtue randesin e duhun. Ende, nji pjese jo dhe bash e vogel e popullit shqiptar nuk njifet mire me Planin pesvjeçar. Komitetet shqiptare nuk 'a kane spjegue popullit detyret qe i shtron para nesh Plani dhe se çfare rroli me randesi luen per Vendin t'one realizimi i tij, çfar

(vazhdon ne faqen e tete)

Duhet t'angazhohemi edhe ma teper per zhdukjen e te metave dhe per aktivizimin e Komiteteve shqiptare

— tha shoku Fadil Hoxha —

(vijon nga faqja e dyte)

te mirash i sjellë mbare popullit t'one e ne rend te pare katundarve. Prej kendej del ma se e nevojshme qe t'angazhohen komitetet shqiptare per popullarizimin e Planit dhe t'i demaskojë e t'i luftoine ata te cilet perpiqen me e pengue realizimin e tij, gja e cila nuk asht praktikue deri tash.

Komitetet shqiptare gjithashtu nuk i kane dhane randesin e duhun arsimit popullucr Plani pesvjeçar i shtetit t'one RFPJ, i RPS dhe i KAKM, ka parashtrue para organeve t'ona shtetnore, para organizatave masovike e para popujve t'one likuidimin e analfabetizmit. Ky likuidim ka randesi te veçant per popullin shqiptar, me qene se numri i analfabetve shqiptare asht mjaft i madh. Me gjithese gjate vjetit 1947 jane mbrrijte suksese deri diku te mira ne luften kundra analfabetizmit tue mesue me shkrue e kendue gjithsejt 24262 burra e gra, por prap se prap nuk mund te thomi qe i pergjigjen ato nevojes se madhe qe na parashtrohet per zgjidhjen e ketij problemi. Fakti qe ne 135 katunde sivjet nuk jane organizue kurset analfabetike e qe ne shum katunde tjera jane te dobeta, tregon celtazise komitetet shqiptare, me gjithkushtet ma te mira, nuk ia kane kushtue kujdesin e duhun zgjidhjes se ketij problemi. Shpesh here ka ndodhe qe e krejt puna i asht lane mesuesit ose njenit prej antareve te komisjonit tue mos u angazhue te tjeret aspak, gja qe ka shkaktue dobesi pune ne mbarevajtjen e kurseve analfabetike.

Cashtjes se zhdukjes s'analfabetizmit nder femnat shqiptare, qe paraqitet para nesh si gja e domosdoshme dhe urgjente, nuk i asht kushtue randesija e duhun, prej kah rrjedhe qe nder kurset analfabetike nuk jane perfshi te gjitha grate simbas planit. Komitetet shqiptare nuk kane gjete forma te ndryshme qe te perfshihen sa ma shum gra nder keto kurse.

Po keshtu ngjet gadi edhe n'arsimin filluer: Ne vjetin 1945/46 prej 25302 nxansve e nxaneseve te regjistruem ne shkoll, e kane vazhdue rregullisht dhe kalue klasen vetem 12.213 nxanes e nxanese, d. m. th. ma pak se gjysa. Ne vjetin 1946/47 prej 45,692 nxanesve te rregjistruem e kane ndjeke shkollen ne rregull dhe kalue klasen 26,157 nxanes dhe ne vjetin shkolluer 1947/48 prej 51,225 nxansve te rregjistruem ne mbarim te tremuejshit te pare ka pase vetem 17,421 nxanes te rregjistruem. Çka don me thane kjo? Kjo s'don te thot tjeter veçse qe komitetet shqiptare nuk ua kane spjegue njerzve qe nuk asht e mjaftueshme me i rregjistrue femijt e tyne por edhe qe ata t'a vazhdojne rregullisht shkollen tue u-ba te vlefshem per vehten e tyne dhe per shtetin. Ka edhe asi prindesh qe me qellim nuk i çojne femijt e tyne ne shkolle e sidomos vajzat (çikat). Numri i vajzave shqiptare qe e vazhdojne rregullisht shkollen ne Krahinen t'one kapet rreth 5000 vetash, ndersa duhet te jete se pakut kater here ma i madh. Komitetet shqiptare duhet t'i japin randesi te madhe kesaj cashtjeje. Ato duhet t'ua spjegojne njerzve se mos-dergimi i femijve ne shkolle asht krim kundra femijve te tyne. Duhet me i demaskue elementat qe e pengojne vazhdimin e shkolles dhe me ia paraqite keto pune Pushtetit popullucr, ne menyre qe te merren masat ligjore kunder atyne dhe n'anen tjeter me zhvillue nji fushate te gjane ke te rritunit dhe ke femijt qe shkolla asht e detyrueshme per te gjithe ata qe kane 7 deri 14 vjeç. Duhet t'aktivizohen keshillet arsimore shum ma teper, te ndihmohen kuzhinat e nxansve, te ndihmojne sigurimin e shkollave me dru etj. Te mos lejojne kurrsesi te na krijohen para hundeve analfabet te ri.

Fill mbas festes nderkombetare te grave „8 Marsit" te vjetit qe shkoi, sekretarjati i Komitetit shqiptar Krahinuer mbas kerkesash te shumta prej grave shqiptare dhe mbas kerkeses se Sekretarjatit te Grues antifashiste te Kosmetit e shtroi serjozisht para komiteteve shqiptare dhe para

FADIL HOXHA
Kryetari i Komitetit Krahinuer të shqiptarve të Kosovës e Metohis.

gjithe popullit shqiptar nevojen e emancipimit te grues, d. m. th. hekjen e çarshafit. Ky akcjon i randesishem u-prit mire dhe u-pershendet prej te gjitha forcave perparimtare te Vendit t'one, RFPJ. Prej anes se Frontit Popullucr gjeti ndihmen e plote.

Per nji kohe shum te shkurte, patem si rezultat qe ne Krahinen t'one t'a hjekin çarshafin e robnis 30.000 gra t'etshme per liri e perparim. Ky akcjon nder disa rrethe asht marre ma me seriozitet, si b. f. ne Suhareke, Gjakove etj. ku Komitetet shqiptare kane korre nji pjese te mire suksesesh. Per kundrazi ka rrethe si b. f. ai i Podujeves ku nuk kane lane reakcjonaret me e permbushe deshiren e shqiptareve te ndershem e perparimtare. Kjo do te thote se atje Komiteti shqiptar nuk ka mujt pse nuk ka dashte me i demaskue anmiqet te cilet duen me i lane edhe ma n'erresine femnat shqiptare. Nder disa vende kjo fushate asht marre si e perkohshme, gja e cila bjen ne kundershtim me emancipimin e plote te grues. Do t'ia mbrrijme suksesit te plote — shton shoku Fadil — atehere kur te mos te shofim asnji çarshaf çfardo bojet qofte dhe atehere kur t'i shofim femnat t'ona te punojne si femnat e mbare botes perparimtare. Kjo barre u mbetet, per t'a krye plotesisht, Komiteteve shqiptare.

* * *

Shperndamjes se shtypit, Komitetet shqiptare nuk i kane kushtue randesin e duhun.

Ne Krahinen t'one shtypi asht zhvillue me nji ritem te gjalle — thot shoku Fadil — dhe kete e dallojme ne tirazhin e gazetave te ndryshme dhe te librave ne gjuhen shqipe. Qe ketu po japim nji pasqyre te tirazhit te gazetave per çdo numer.

Rilindja 3.000 cope, Zani i Rinis 4200 cope, gazeta e Pionierit 4500 cope, revista Perparimi 2500 cope dhe artikuj te zgjedhun, Buletini i FAG. Gjate vitit te kaluem numri i ketyne gazetave dhe revistave ka mbrrijte ne 200.000 cope.

Perveç gazetave e revistave ka dale edhe nji numer i konsiderueshem librash te ndryshme si b. f. libri i shokut Tito „Lufta per çlirimin e Jugosllavis", Libri i Lenjinit, „Taksat ne natyre", Katundarve te vorfen" e shum e shum te tjere.

Shoku Fadil tha se, qe te rimtarin letrare mjaft dobi-prurese, veç thot qe asht e domosdoshme qe Komitetet Shqiptare t'a shtojne veprimtarin e agitacjonit qe te pajisen me libra, revista e gazeta te gjithe antaret e Komitetit shqiptar.

Veçanrisht shoku Fadil bisedon dhe per univerzitetet popullore, sallat e leximit dhe bibliotekat, te cilat jane vendet kryesore per ngritjen e nivelit kultural per shqiptaret e qyteteve dhe te katundeve. Para mbarimit te referatit, shoku Fadil Hoxha paraqiti perparimin e kinematografis ne Krahinen t'one, ku shqiptaret kane mundesi te shofin filma te mire dhe edukativ, por asht e nevojshme qe Komitetet shqiptare t'i organizojne katundaret nder grupe dhe t'i bajne me i pa filmat qe u interesojne atyne. Persa i perket ekipave kulturale te Komiteteve shqiptare — thote shoku Fadil asht per t'u permende ajo e Prizrenit, e cila ka korre suksese te mira. Te tilla ekipa duhet dergue shpesh edhe nder katunde.

Shoku Fadil tha se qe te gjithe duhet t'angazhohemi edhe ma teper per zhdukjen e te metave dhe aktivizimin e Komiteteve shqiptare, per t'i udheheqe masat shqiptare drejt nji jete ma te mire e ma te lum tun.

Ma ne fund mbasi e theksoi nevojen e luftes per zhdukjen e plote te te gjitha zakoneve prapanike te se kaluemes, si: hakmarrja, martesa me shum gra, shit—blemja e vajzave, bestytnit e kota etj., si dhe nevojen e mbledhjes se folklorit te pasun shqiptar, nga ana tjeter, shoku Fadil perfundoi tue ftue per nji zhvillim sa ma te shpejt kultural dhe per pjesmarrjen aktive, sikurse popujt e tjere te Vendit t'one, ne realizimin e Planit pesvjeçar ne ndertimin e socializmit n'atdheun t'one.

N'Istok u-mbajt nji seminar per udheheqesat e kurseve analfabetike

Para disa diteve n' Istok u mbajt nji seminar per udheheqesat e kurseve analfabetike. Aty mueren pjese edhe shum antare te komisjoneve te luftes kundra analfabetizmit nga katundet e ndryshme te rrethit, dy antare te keshillit ekzekutiv te rrethit si dhe shoket Svetozar Llazoviq dhe Abdurrahim Gashi, te cilet dhane mesime praktike.

Seminari zgjati dy dite. Ne dit n e pare u-fol mbi metodat e ndryshme mesimore nga arithmetika, historija dhe gjeografija. D ten e dyte u-perpunue libri „Udhezime per kurset analfabetike". Ky seminar korri suksesin e duhun dhe i armatosi udh heqesa e kurseve me nji dije ma te gjane praktike si per oganizimin e kurseve ashtu dhe per zhvillim ne mesimeve.

Organizatat e Frontit duhet t'a kuptojnë se perforcimi i kooperativave asht nji nga detyret e tyne ma te randesishme

Ne mbledhjen plenare te Frontit Popullucr qe u mbay, para disa ditesh, shoku Boshko Çakiq mbajti referatin qe vijon:

Ne vjetin e trete te ndertimit te Vendit t'one u krijue Plani i pare pesvjeçar i zhvillimit t'ekonomis se perbashket qe paraqet nji ndryshim te thelle ekonomik dhe politik ne Jugosllavin e re. Puntoret t'one neper fabrika dhe minjera treguen se munden me iu perballue te gjitha veshtirsive qe do te paraqiten ne, rrugen e realizimit te ketij Plani. Prodhimi i jone industrijal, qysh ne vjetin e pare te Planit ka tregue se asht sigurue realizimi i tij.

Por industrijalizimi shtron para bujqesis s'one detyre shum te mdha. Nga realizimi i ketyne detyreve mvaret rithmi i zhvillimit te matutjeshem

BOSHKO ÇAKIQ
I Besnemi i Drejtoratit të bujqesis

t'industrijalizimit socialist te Vendit t'one si dhe i realizimit te Planit pesvjeçar. Ketu asht fjala qe prodhimi bujqesuer te ngrihet ne shkallen e prodhimit industrial, d. m. th. te koordinohet dhe t'i nenshtrohet planit te pergjithshem ekonomik. Por kjo pune nuk asht e mundun te kryhet nen kushtet e tashme te prodhimit te vogel te bujqesis primitive dhe te coptueme ne prona te vogla. Prandaj zhvillimi i industrijalizimit te Vendit kerkon me docmoss perparimin dhe ndryshimin e bujqesis, d. m. th. inkuadrimin e prodhimit ne sistemin e ekonomis s'one me plan.

Kete detyre te madhe e te rande duhet t'a kryejne kooperativat t'ona.

Per kete arsye Fronti Popullucr, si organizate politike e pergjithshme popullore, i kushton kujdes te madh zhvillimit te drejte t'organizatave kooperativiste. Organizatat e Frontit Popullucr, veçanisht ne katund, duhet t'a kuptojne se nji nga detyret e tyne ma te randesishme asht forcimi i organizatave kooperativiste dhe zhvillimi i drejte i tyne.

Nga ky kuptim i rrolit te kooperitivizmit ne zhvillimin e vendit t'one rezulton edhe vendimi i Keshillit Ekzekutiv te Frontit Popullucr te Jugosllavis mbi ndihmen qe ky duhet t'u japin kooperativave, gjate vjetit 1948, ne ndertimin e shtepijave te kooperativave.

Ky vendim ka randesi te madhe per zhvillimin e kooperativizmit. Shtepijat e kooperativave do t'u japin ketyne mundesi qe te bahen jo vetem qendra ekonomike por edhe kulturale nder katune. Keto shtepi do t'u japin mundesi kooperativave me e zgjanue veprimtarin e saje dhe me e drejtue kah perfshimja e degeve te tjera ekonomike te katundit. Kooperativave do t'u epet mundesija qe te merren jo vetem me shitjen e mallit industrijal por edhe me blemjen e artikujve bujqesore. Keto do te mujne me e zgjanue veprimtarin e tyne edhe per sa i perket kreditimit, mbledhjes se kursimeve nga katundaret, hapjes se puntorinave te ndryshme per meremetime, perpunime etj. Kjo do te baje qe te shtohet fuqija ekonomike e kooperativave t'ona. Kooperativat e perforcueme ekonomikisht do te mujne ma teper me influencue ne perparimin e ne ndertimin e bujqesis se prodhimit me plan. Kjo pune do te kontribuon edhe per veте rekonstrukcionin e bujqesis s'one. Ne kete menyre edhe katundarija e jone punonjese ma lehte do hyje ne rrugen e ndertimit te socializmit.

Kesaj duhet t'i kushtohet randesija e duhun sepse shtepijat e kooperativave duhet te lujne rrol te madh, ne ngritjen kulturale te katundeve t'ona. Keto ne te vertete duhet te bahen vatra e arsimit te popullit dhe qendra te luftes kundra mbrapambetjes shekullore te katundaris s'one.

Akcjoni per ndertimin e shtepijave te kooperativave ka randesi te veçante per Krahinen t'one, si ne pikpamje ekonomike ashtu dhe kulturale, mbassi ke katundarija e jone mbretnon menyra primitive ne prodhim, analfabetizmi dhe bestytnija.

Me nji here mbas shpalljes se vendimit te Keshillit Ekzekutiv te Frnotit Popullucr te Jugosllavis mbi akcjonin per ngritjen e shtepijave te kooperativave, Keshilli Ekzekutiv i Keshillit Krahinuer te Frontit Popullucr, ne nji mbledhje te veten e ka shqyrtue kete cashtje dhe ka vendose qe me njihere te fillohet me zbatimin e ketij vendimi. Per kete qellim Keshilli Ekzekutiv ka formue drejtorine e ndertimit te ketyne shtepijave e cila perbahet prej dhete vetve. Gjithashtu Keshilli Ekzekutiv ka parapa disa masa, te cilat me anen e nji shkrese u a ka njoftue keshillave te rretheve te Frontit Popullucr. Zbatimi i ketyne masave ka me i shpejtesue pregatitjet per realizimin e detyrve qe ne lidhje me ndertimin e shtepijave te kooperativave, i ka parashtrue Keshillit Ekzekutiv i Frontit Popullucr te Jugosllavis e ma vone edhe Keshilli Ekzekutiv i Frontit Popullucr te Serbis.

Pregatitjet per zhvillimin e ketij akcjoni kane fillue gadi ne te gjitha rrethet e Krahines s'one dhe qysh tash jane korre disa perfundime te mira. Asht e randesishme me vue ne dukje se shtresat t'ona punonjese e kane pershendete kete akcjon dhe po çfaqin detyra dhe gatshmenin e vet per te ba ç'mos per realizimin e kesaj detyre. Nga organizimi i Frontit Popullucr mvaret se si do te realizohen ma se miri keto deshirat te pjeses ma te madhe te katundaris s'one.

Asht e randesishme me kuptue se ndertimi i shtepijave te kooperativave ne rend te pare asht çashtje e vet kooperativave. Inisjativa per ngritjen e ketyne shtepijave neper keshillat e vendeve duhet te rrjedhin nga vet pjestaret e kooperativave dhe te jete rezultat i deshires dhe ndjenjave te tyne. Ne mbledhjet e tyne kooperativistat duhet te vendosin vet ne se do te ndertojne shtepin

(vazhdon ne faqen e shtate)

Ç' thonë njerëzit e mdhaj

Ç' ka thane Stalini per Lenjinin

..."Lenjini ishte nji drejtues i tipit superior, nji shqiponjë e malevet, pa frigë në luftë e që e çonte me guxim Partin perpara në rrugët e panjohuna të levizjes revolucjonare rus'...„

..."Vetem Lenjini dinte me trajtue gjanat ma të ngaterrueme me aq thjeshtësi dhe kjartësi, me aq perpikni dhe guxim, sa frazat e tij nuk flitshin por qitshin zjarr..."

*

..."Thjeshtësija dhe perunjësija e Lenjinit, dëshira mos me ba që të bjerë në sy, ose, së paku, mos me i ramë fort në due, kjo pikë përbante anen, ma të fortë të Lenjinit, si fitimtar i masavet të reja masa të thjeshta e të zakonshme, që formojnë "shtresat e ulta„ ma të thella të njerëzimit."

*

..."Lenjini kishte nji logji të paperballueshme, që zotnonte ndigjuesit, i elektrizonte pak nga pak e mandej, ma në fund, i bante rob te sajë, si thohet, vetvetiu. Mirë thoshin delegatët: "logjika në fjalimet e Lenjinit asht si diçka shum e fuqishme, që të shtrengon me nji hallkë, të cilen nuk mundesh me e thye: duhet ose të dorzohesh ase te vendosish per nji disfatë te plotë."

..."Lenjini nuk u perngjante aspak atyne shefave që mbas nji disfate kukusin dhe ligshtohen. Perkundrazi, disfata ia shtonte edhe ma tepër energjit e tij, te cilat i nxitshin të gjithe partizanet e tij per betija te reja, drejt fitores s'ardheshme... Mos me cingrue në rase disfate, ja vija e veçante e aktivitetit të Lenjinit që i lejoi te mbledhi rreth tij nji ushtri të vendosun dhe me besim të plote në forcat e saja."

*

..."Zakonisht, fitorja i dehe disa shefa, i ban krynalt, u rrite mendjen. Të thuesh me nji here fillojnë me e kendue fitoren, i zen gjumi mbi dafina. Por Lenjini nuk u pergjante aspak atyne shefavet. Perkundrazi mbas fitores ai tregohej ma i kujdeshem dhe me u mendje te ngjueme. „Mos me u dehe nga fitorja" qe vija e karakterit të Lenjinit, që i lejoi t'i çmonte kjartazi forcat e anmikut dhe t'a mbronte Partinë nga ngjarjet e papritura."

..."Lenjini u qëndronte krejtpërt besnik parimevet.

Me kete ay mujti me marrë me zelm pozita te reja "te pamarreshme„ dhe bani qe marksizmi revolucjonar te fitonte elementet ma te mirë te proletarjatit.„

*

..."Lenjini i perbuz te gjithe ata qe duen me i shique masat prej se nalti, me i nençmue ato. Nuk njof ndonji revolucjonar tjeter qe te kete pase, si Lenjini, nji besim aq te madh ne fuqit krijuse te proletarjatit...Lenjini bante perpjekje te vazhdushme per t'i bindë te tjerët që duhet me mesu bashke me masat, me studjue thellësisht eksperiencen praktike te luftes se masavet...„

A. MAJAKOVSKI

Vladimir Iljiç Lenjin

(copë e shkëputun nga poemi me het em'ni)

...

Dje,
n'oren gjashtë e prodhet,
Shoku Lenjin vdiq!
Ky vjet
ka pa
çka njiqind vjetë nuk kanë me pa.
Kjo ditë,
në shekuj,
ka me u-shenue, tragjike.
Nga nji bliok çeliku
tmerri nxjerr nji rënkim,
Nji dënesje lëkund
tribunë' bolshevike.

...

Kërkohen hollësina:
Na thoni!
kur e si?
a asht e vertetë, pa dale?

...

Burra — të fortë si shkambi,—
të vrullshëm,
kafshojshin buzën
e dridhun prej dhimbjes,
Si pleq'
fëmijët u-mvrojten:
si fëmij,
pleqt u-mbyten n'vajë.

...

Dhe toka,
nuk arrinte t'a kuptonte der'në fund
që n'at arkivol,
që n'at dhomë
të ngrime
të nji ndërtese
të Moskes —
pushonte
biri dhe ati
i Revolucjonit.
Mbaroi,
mbaroi,
mbaroi.

...

Fati ma i bukur,
o i shtrejt e i dashtun,
asht
me mësue se je gjallë;
qinda herë do t'hidheshim
në zjarr
me t'shkputë nga varri!
... Me kangë në gojë,
kishim me u-sakrifikue,
Me besue mrrekullina?
S'asht gja.
Ajo që asht, ja:
Lenjini,
nji arkivol,
Ai qe njeri shpatulla që e bajnë
deri në thelb t'zemres njerzore, —
Ecni,
të krrusun,
nën peshen e dhimbjes.
Kurrë ndonji herë
nuk kishin mbajtun
oqeanet t'ona
nji barrë
kaq të çmueshme
Sa kët arkivol të kuq...
... Ç'me pa!
Vetem ballin e tij
dhe Krupskajan
në mjegull,
të shueme...
Ndoshta
në sy pa lotë
mund të shikosh ma thellë.
Mbi cilët sy
shikimi'im
nuk asht ngulë?
Flamuj valvitës
përkulin mëndafshin
në nji nderim suprem,
me beslitje të thellë:
"Pushofsh
n'qetësi o shok,
Ti ke mbarue me nder rrugen e jetes
s'ate,
rrugen t'ande bujare dhe heroike."

Lenjini ne ditet e revolucjonit

*

..."Lenjini kishte Ihude per revolucjonin. Ai qe me te vertete gjeniu i plotfuqishem revolucjonar dhe mjeshtri ma i madh në artin e drejtimit te revolucjonit... Ne kethesat revolucjonare, ai shkelqente ne kuptimin e plotë te fjales, fitonte dhuraten e nji vështrimi te dyfisht, ai parashifte levizjen e klasavet dhe zigzaget qe mund te merrte revolucjoni, sikur t'i kundonte ne pllambe te dores. Nuk qene te pavend fjalet qe thoheshin ne Partin tone: "Iljiçi din te notoje ne valet e revolucjonit, si peshku n'uje". Nji shiqim i kjarte gjenial, zotesija me kape, me parapa me shpejtesi kuptimin intim te ngjarjevet te zhvillueme: qe, kjo ka qene vija karakteristike e Lenjinit, qe i ka lejue me perpunue nji strategji te drejte e vijte kjarte udheheqese, ne kthesat e lëvizjes revolucjonare.

Me rastin e vdekjes se Lenjinit

...vdiq me 21 Kallenduer 1924, në moshen 54 vjeç. Kjo iu duk e pabesueshme të gjithë njerëzvet që deri atëherë i kishin ndejtë per qark... Nuk mund t'a merrshin me mend se i kiskte lanë ai që ka qenë mishnimi i Revolucjonit rus—ai qe e kishte mbajtun ate në kryet e tij, e kishte pregatitë, e kishte ba dhe e kishte shpëtue. Lenjini, nji prej ngadhnjyesavet ma të mdhaj të historis, ma i pastri në naltësi dhe largesi, njeriu që ka ba deri më sot ma teper per njerëzit...Të tille njerëz mbeten te gjallë permbi dhe. Lenjini asht kudo që gjinden revolucjonaret. Por mund te thuhet se tek Stalini gjinden ma teper se kudo mendimi dhe fjala e Lenjinit. Ai asht Lenjini i sotëshëm."

HENRI BARBUSSE

Gjeni me nji guxim prometheu

Qinda milione njerzish deri na thellësit ma t'erta t'Azis, kane gjetun te Lenini —vlla dhe mik te ngushte, edukator dhe roje vigjeliuese nji fener te ndritshem te shpresave te tyne.

Çile rzoni librin e kohes: ku edhe kur kishte pa bota nji njeri te tille? Vdiq ai qe nuk ka shok. E permbi vorrin e tij, guximi i pathyeshem prej Prometheu i gjenise se tij na shtyn me permbushe detyren e madhe.

Maximilian Harden (1921)

Maksim Gorki me rastin e vdekjes se Lenjinit

..Lenjini—njeriu i madh, njeriu i vertetë i kësaj bote—vdiq. Kjo humbje i ka pikllue pa masë zemrat e të gjithë atyne që e njifshin—i ka pikllue thellësisht! Por vija e zezë e vdekjes nuk ban tjeter veçse e nenvizon, me fuqi edhe ma të madhe, në syt e të gjithë botes, rolin e tij të pamatun, rolin e udhëheqësit te popullit puntor të përbotshëm.

S'ka njeri që t'a ketë meritue si ai kujtimin e perjetshëm.

Lenjini vdiq. Trashigimtarët e arsyes dhe të vullnetit të tij janë gjallë. Ata jetojnë dhe punojnë me sukses si askush, asnji herë n'asnji vend tjeter të botes nuk ka punue..

Per Lenjinin

...Artistat e mdhaj, Leonardet dhë Tolstojët i pervehtësojnë format e gjalla te natyres. Mjeshtrit e veprimit, Lenjinët, i pervehtesojnë ligjet e jetes shoqnore dhe rithmin e sajë, hovin jetik qe shtyn perpara dhe ndihmon naltësimin e perjetëshëm te njerezimit.,

ROMAIN ROLLAND

Vepra e Lenjinit vazhdohet prej Staljinit

Poetve, dramaturgve, romancierve e kritikve, fytyra e Leninit u dhuron subjekte aq te gjana dhe aq krenare, qe, dasht pa dashte njeriu e ndjen vehten te kapun prej nji dridhme.

Fytyra a Leninit mund te riprodhohet ne menyret artistike ma te ndryshme, sepse Lenini mishenon Revolucionin e Tetorit, ku bashkohen te gjitha burimet e se ardhmes.

Dhe e ardhshmja asht e siguruene mbassi vepren e Leninit e vazhdon Stalini, mike keshilltar i kryetarit te lavdishem te popujve, Leninit.

Harold Heslop, 5 dhetuer 1936.

Lenini i pame prej shkrimtaresh te medhaj te huej

Ne konstatojme ne jeten e Leninit nji besnikt te pathyeshme ndaj kauzes dhe qe shoqnohet pashmangmenisht me qendrimin e tij te papakulueshem kundrejt gjith atyne qe kekojne me pengue vepren e tij. Lenini i donte njerzit jo ma pak se kauzen qe mbronte, dhe prandaj ai ishte i madh ne veprimtarine e tij krijuese.

Heinrich Mann (1934)

te botës për Lenjinin gjenjal

Lenjini ne zyren e punes

Figura e Lenjinit

Njeri i madh, i vetëdijshem për rolin e tij në historinë e botes por që nuk e kqyri kurrë vehtєn në pasqyrën e historis. Nuk kishte ba kurr nji gjest të gabuem, as ishte hequn si hero, as nuk u bajti fjalime historike. Ai ishte pajosun me nji kurajo të pashembullt, me nji dituni të gjanë, me nji fuqi intelektuale, dhe me nji forcë që i lejojshin me vendosë shpejt dhe me veprue në mënyrë të matun. Por vija, ma e shqueme ndoshta, e karakterit të tij, asht që, ishte i ngjajshëm me të gjithë njerzit terë. Askush nuk ka përçmue ma tepër se ai iden vetë të mbinjeriut dhe ajo që ai përçmonte edhe ma tepër ishte pseudo-kultura dhe filozofija e lehtë mbi të cilen mbështetet kjo ide.

Qysh prej fillimit të veprimtaris politike, deri në vdekjen e tij, Lenini luftoi pa u lodhun, kundër oportunizmit, d. m. th. kundër hymjes në politiken e klases puntore, t'ideve dhe të mendimeve të klasave të tjera. Lufta e hapun prej tij kundër populistve, lufta e tij e gjatë kundër menshevikve dhe Trotskit, fjalimet e tija të rrufeshme gjatë luftes dhe mbas revolucionit, kunder devjimeve të gabue me të së djathtës dhe të se „majtes": të gjitha këto provojnë sigurinë e tij absolute se klasa puntore nuk mundet me përmbushë misionin e saj historik, veçse me konditën e domosdoshme që të ndjekë besnikisht rrugët e shenueme prej marksizmit revolucionar.

Nuk kishin me u gjetë shum njerëz që të kenë nji zotsi pune të ngjashme me të tijën; ai punonte gjithmonë në nji menyrë racionale dhe me metodë. Ngrihej zakonisht n'oren nandë të mëngjesit, lexonte gazeta ose u hidhte sy librave të reja që i interesojshin. Kjo ngjatte deri n'oren njimbëdhjetë. Atëhere fillonte taman dita e tij e punës, pritje, bisedime, këshillime mbi nji mij e nji çashtje që kishin të bajshin me jetën e vendit aq të hapet n'epoken e revolucjonit, seancat e qeveris, të Komiteit qendror të Partis, të Zyres Politike, redaktim artikujsh; pregatitjen e fjalimeve të tija. Rrallë herë ai lente dhomen e tij të punës përpara orëve të vonshme të nates; shpesh bile ai vonohej deri në mëngjes. Sejcili prej fjalimeve të tija, çdo broshurë osë artikull i Leninit përmbante nji ide rigoroze, të kjartë si kristali, mbi probleme që sjellin ngatrresa, ndërmjet nandë të dhetave të personaliteteve politike të botes. Stili si edhe mendimi i tij ishte i arsyeshëm dhe i ndritun, i thjeshtë dhe i drejt-përdrejtë, plotë me krahasime të përpikta, plot me shpirtë dhe me humor.

I pajisun me nji energji të fuqshme, tue dasht natyren dhe femijet, ishte nji njeri i nji natyre te bute dhe te thjeshte ne menyren e te sjellunit te tij. Ai dinte me qene i hedhun, zotnon te nji temperament te fuqishem, te kontrolluem gjithmone prej nji vullneti dhe kurajoje te pathyeshme. Gjejshe tek ai te gjitha shanjat e gjeniut, por pa as ma te voglen çfaqje qe cilson gjeniun. Tue diit me dashte dhe i dashtun thellsisht ai vet, vuni nji shtylle te re ne historin e njerzimit. Fillozof, kryetar i masave me te cilat ishte lidhun, ai urrente hypokrizin dhe pashpirtesin e çirytezimit e te shtypjes se shumices prej pakices.

Ralph Fox

Lenjini

...Megjithse Lenini nuk asht ma ndermjet te gjallve, rendi shoqnor që ai ka themelue dhe qe shoket e armve dhe nxanësit e tij e kane çue ne fuqine dhe madheshtine e sotshme, nuk ka me humbë kurre per gjeneratat e ardhshme.

Theodor Dreiser
(Kalifornì, SHtetit e bashkiueme t' Amerikes, 1940)

Lenini, ma i madhi burr shteti i Europes

Jam i lumtun që munda, ka nja gjashte vjet, atehere kur fushata e shpifjeve, qe kishte shperthye kunder Leninit shtypi anglez, kapercente dhe ate qe iu ba George Vashingtonit me 1780, — jam i lumtun qe munda atehere me pershendete Leninin si ma te madhin burr Shteti n' Europe, me nji dedikim te bamun ne nji prej librave te mij kushtue Leninit.... Nuk dyshoj aspak se ka me ardhe nji dite qe nji statuje e Leninit ka me u ngrite ne Londer perkrah statujes se George Vashingtonit.

Bernard Shav, (1924)

Personalisht nuk e kam njoftun Leninin, por kam mundun me konstatue efektin e jashtzakonshem qe shkaktonte emni i tij tek Ruset. Njeri i pajisun me cilsina te çmueshme: i dashtun, i thjeshte, modest, pa kerkue asnji privilegje per vehten e tij, ai qe per te gjithe Ruset, per te gjithe komunistet, per te gjithe bolshevizmin, nji mbeshtetje e madhe morale. Natyre ruse shembullore.

Fridtjof Nansen (1924)

Influenca e Lenjinit mbi forcat krijuese te perendimit

. . . Shpirtnat krijues t'Evropes prendimore, qofte ne gjanat e artit, te letersis ose shkences, jane ende ne pjesen ma te madhe te pazotet me kuptue rolin e madh te Leninit. Sepse ai nuk kishte mburrje spirituale; sepse ishte shum njerzor. Ata njofin madheshtin e tij, por kjo u duket atyne shum e thjeshte. Ai nuk vishet aspak me togen e priftit te madh, ai i trajton problemet ma te mdhaja te njerezimit me aq thjeshtsi sa gjithkush i kupton. E pastaj, nuk i arsyeton ne nji menyre abstrakte keto probleme; ai i zgjidhe me te drejte. A nuk i transformon mendimet fillozofike ne vepra? A nuk i shkel traditat akademike?

Tashti, asht e vertete, situata asht ndrrue per se mbari. Mjeshtrit ma te mire te kultures, ata sidomos qe kane dale mbas revolucionit te Tetorit, quhen admiruesi e Leninit dhe bahen luftetare te vetedijshem per rendin e ri shoqnor.

Njerezit e perparuem, te dalun prej masave puntore, lavrues, te kultures ose puntore te thjeshte, shikojne te Lenini personifikimin ma te nalte te cilsive ma te mira te levizjes e te klases te tyne. Proletarjati ne lufte gjen te Lenini virtytet e tija ma te çmueshme, besimin, aspiratat dhe idealet e ti . Te ai keto ide te jane ma te vertete te mdhaja, dhe shkelqejne me drite te kullueme. Edhe masa qe nuk asht zgjue ende ose qe kerkon me e mbajte ne gjume, e ndjen instiktivisht qe Lenini asht mishi i mishit te saj.

. . . Roli i Leninit asht i pafund ne levizjen proletare internacjonale. Fytyra gjenjale e Leninit, qe bashkoi ne vehten e tij cilsite e prekursorit dhe te realizuesit, u tregon puntoreve te kultures qellime te reja; ai i çon, prej soditjes pasive, ne boten e veprimit.

Lufta çlirimtare e proletarjatit ka marre nji hov te ri. Nuk asht e mundun ma me e ba levizjen puntore me ece se mbrapshti. Lenini u dha jete dhe nxehtesi forcave te njerezimit ne lufte per perparim.

Martin Andersen Nexe

E pashe Leninin

Lenini!... Nuk kishte ne bote emen ma popullor, N'Itali ishte i njoftun ne katundet ma te largeta si dhe ne qytetet e mdha ja, ne kazermat si dhe ne kasollat e peshkatarve, n'ishujt e larget, ne kolibet e majave t'Alpeve. Te vegjlit e te mdhajt, te rjet e te rejat, burrat, priftit dhe femijt te ditne e dijshin emnin e udheheqsit te madh te proletarjatit, Kete emen e shikojshe kudo: mbi muret e uzinave dhe te burgjeve, mbi fronin e monumenteve, mbi kubet e katakombeve romake.

Giovanni Germanetto
(Kujtimet e nji berberi, 1930)

Udheheqsat e Revolucjonit Socjalist dhe themeluesat e shtetit te pare socjalist ne bote

(vijon nga faqja e pare)

e te semundve, te gjymteve, te vorfunve etj. Dhe obligimet, qofte kolektive ose individuale, tash kane me qene reale, te shprehuna ne punen qe do te kryhet dhe jo, si perpara, ne kohe pune, mbasi ndihma e vertete matet ne baze t'efektit te punes dhe jo ne baze te kohes se saje. Obligimet nuk do te shprehen ne dite, ore pune, por ne perqindje, cope, kg, hektare, numer, metra, metra kub etj.

Gjate fushates se votimevet do te çfaqet vendimi i ngulte i popujve t'one per ndertimin e gjithanshem te Vendit t'one ne bazen socjaliste; urrejtja e tyne e madhe per mbeturinat anmike qe, ne menyra te ndryshme, jane perpjeke e perpiqen me e perça Frontin popullor, me e perça unitetin moralo-politik te popujvet t'one, me sabotue programin e Frontit t'one, me pengue ndertimin e jetes ma te lumtun. Me kete rase do te ndahen dhe librezat e antarsis se Frontit. Ketu turmat t'ona popullore duhet te te jene te syçelta, qe keto libreza t'i marrin vetem frontistat e vertete dhe asnji mos te merret nga elementat anmiqe, te cilet kishin me dashte me u fute ne rradhet e Frontit per te muejte me e zhvillue ma mire vepren e tyne te ndyt kundra popujvet t'one, si agentura te hueja.

Gjate fushates se votimevet per keshillat e Frontit popullur, tue paraqite si kandidat bijt e bijat e veta ma besnike, tue marre mbi vehte obligime konkrete ne lidhje me planin qe shtron fronti ne kuadrin e Planit te pergjithshem, njerzit t'one do te shprehin vullnetin e tyne te patundeshem me ndihmue me te gjitha fuqit e veta perparimin e zhvillimin e gjithanshem sa ma te shpejte te Krahines dhe atdheut t'one te perbashket RFPJ pergjithsisht, si e si Vendi i jone te bahet njikohesisht nji voter lumnije per ne, nji shtylle edhe ma e forte e blokut antifashist demokratik, me BRSS ne krye, ne luften per paqe e demokraci popullore, faktor i fuqishem ne mbajtjen e çashtjes se Pris dhe pamvarsis se popujve kundra anmikut te perbashket te njerzimit — imperjalizmit, ne krye me barkmdhajt e kapitalit amerikan.

NGA PARAQITJA MADHSHTORE E SHOQNIVE KULTURO-ARTISTIKE TE KRAHINES S'ONE

Shoqnija Radniçki e Prishtines ka fitue te drejten me marre pjese ne paraqitjen republikane te shoqnive kulturalo-artistike te R.P. te Serbis

Asnji manifestim kultural nuk ka ngjue kaq interesim në popullin e Prishtinës sa paraqitja e shoqnive kulturo - artistike te sindikatave qe u-mbajt para disa ditesh ne Prishtinë.

Kater ditë me rradhë, tetë shoqnina kulturo-artistike u-paraqiten me pika te ndryshme korale, muzikore, recitative, folklore e dramatike. Spektatoret i ka enthuziasmue sidomos kanga, vallja dhe kostumi kombtar i grupit kulturo-artistik shqiptar nga Prizreni. Popullin e kanë enthuzjasmue edhe lojnat kanget dhe folklora e rrethit te Prizrenit, Ferizajt Gilanit e Kosoves. Populli i Prishtines u-bind me ket rast se ne kushtet e sotshme ma shpejt se kurdoherë përpara mund te ngriben nga rradhet e popullit, punëtorë kulturo - artistikë. Kjo bindje do t'ishte edhe ma e madhe sikur shoqninat t'ishin paraqite ma te pregatituna.

Pjestarët e shoqnis kulturalo-artistike »Radniçki«. Moment nga pjesa teatrale »Mladost« otaca

Pjestaret e shoqnis „Buduqnost" nga Prizreni. Moment nga pjesa teatrale »Martesa« nga Gogoli

Shoqnija kulturo-artistike „Buduqnost" nga Prizreni u paraqit me orkestër, me seksjonin koral, folkloristik e dramatik. Kori kendoi kangen e Bleckurudhes se Rinis dhe Rukoveten e X-te nga Mokranjac. Grupi folkloristik luejti disa valle te Prizrenit, tue kombinue, me pak artificjalizem, ritmikën e folklorën. Kori i grupit kulturo-artistik shqiptar nga Prizreni kendoi kangen „Luftetarve te demokracis popullore" hartue nga shoku Zekerija Rexha e komponue nga drejtuesi i korit shqiptar Lorenc Antoni. Ky ka komponue edhe, potpurin e kangëve popullore qe u-kendue me sukses te madh. Grupi foltlor luejti disa valle tradicjonale shqiptare ne kostume popullore.

Shoqnit "Stari Trg" e "Zveçan", sidomos piesen dramatike nuk e kanë luejt siç e kemi pritë. Keto te dyja luejten disa valle shqiptare e serbe, disa kangë dhe recitacjone si dhe aktin e dytë te drames „Votra familjare" te Katajev-it dhe aktin e katërt te drames "Un nga bjeshka" prej Gjokoviqit e Pilaoviqit.

Shoqnija kulturo-artistike „Jedinstvo" e Ferizajit u-paraqit me seksjonin koral, dramatik e folklor. Kjo shoqni i luejti pikat e saja ma bukur e me mirë se kemi shpresue e pritë. Sukses te mirë, bile ma te mirë se çdo shoqni tjeter, ka korrë pjesa dramatike sovjetike „Svinjarka".

Shoqnija „Veselin Maslesha" nga Gilani, dha disa kangë popullore shqiptare e serbe, aktin e parë te „Vatres familjare" dhe valle popullore te rrethit te Moraves. Pika e fundit pati sukses te mirë.

Kori I grupit kulturalo-artistik te Komitetit Shqiptar te Prizrenit

Shoqnija »Vllaznija« e Pejes. Moment nga muzika popullore me fyila

Shoqnija »Vllaznija« e Pejes. Moment nga çfaqja »Sherbetori i Jevrejs«

Shoqnija kulturo — artistike „Bratstvo" nga Peja ka mujt me u-paraqitë me program ma te mirë dhe ma e pregatitun. U paraqit me seksjonin recitativ, koral, dramatik e folkloristik.

Shoqnija kulturo - artistike „Radniçki" u paraqit me seksjonin koral dramatik, muzikë e folklorë. Kjo tanesi programi asht paraqitë ma mirë e ma bukur se ai i shoqnive tjera, me gjith që me disa te meta. Ka pasë mundesi te pregatitet edhe ma mirë.

Prandaj, simbas vendimit te Komisjonit perkatës, Shoqnija „Radniçki" ka fitue te drejten me marrë pjesë ne paraqitjen republikane te shoqnive kulturo-artistike te R. P. te Serbis.

Shoqnija „Radniçki" nga Prishtina. Moment nga pjesa teatrale »Mladost otaca«

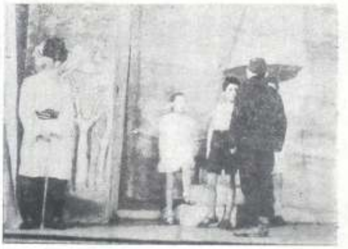

Aktivi i rinis së »Radniçki« nga Prishtina. Moment nga pjesa teatrale: Gjyshi, nipi dhe Pinal pesëvjeçar

Grupi koral i shoqnis »Radniçki« nga Prishtina

(vijon nga faqja e trete)

e kooperatives ku do te ndertojne dhe si do te jete. Ne mbledhjet e veta keta duhet te bisedojne dhe te vendosin mbi menyren e ngritjes se shtepis, mbi mjetet, mbi nevojen eventuale te huas, mbi sigurimin e materjalit etj.

Roli dhe detyra e organizatave te Frontit qendron qe rreth kesaj pune duhet te zhvillojne aktivitetin e tyne politik me qellim qe tek pjestaret te ngrihet nderdija mbi randesin, nevojen dhe dobin e madhe te ngritjes se ketyne shtepijave, mbi rrolin qe duhet te luejne keto ne ngritjen ekonemike dhe kulturale te katundit, mbi rrolin e tyne qe do te luejne per perparimin e bujqesis dhe per zhvillimin e saje me plan. Fronti Populluer duhet te mbrrije qe pjestaret t'a kuptojne se forcimi i kooperativave te tyne dhe realizimi i planit perputhet me interesat e tyne personale. Fronti Populluer duhet te mbrrije qe çdo antar i tij t'a kuptoje nevojen e pjesmarrjes ne ndertimin e shtepijave te kooperativave dhe te jete i gatshem me e ndihmue kete akcjon. Gjithashtu organizatat e Frontit duhet te marrin mbi vedi dhe te kujdesohen mbi çfrytzimin e te gjitha mundesive lokale per nxjerrjen e materjalit ndertimuer dhe mjeteve te tjera te nevojshme per ndertimin e shtepijave te kooperativave.

Per te mujte me la dale kesaj pune organizatat e Frontit duhet t'organizojne konferenca te gjana neper katunde dhe rejone. Keso fare konferencash, ne te cilat do te sqarohet randesija e ngritjes se shtepijave te kooperativave, duhet te mbahen nga organizatat e Frontit ne te gjitha katundet pa marre parasyshe ne se do te ndertohet shtepija e kooperatives n'ate katund apo jo. Kjo asht e nevojshme, nga nji ane, qe ndertimi i shtepijave te kooperativave te marre nji karakter sa ma te gjane dhe qe katundaret t'a kuptojne se kjo asht pune e tyne e, n'anen tjeter, per te mujte me organizue punen vullnetare dhe ndihmen e nevojshme per ato katunde ku do te ndertohen shtepijat e kooperativave.

Per te mujte me i dhane akcjonit ndihmen sa ma te plote organizatat t'ona te Frontit Populluer duhet t'a parashofin kete pune ne planet e veta si detyre kryesore gjate ketij vjeti.

Per mberijtjen e perfundimeve sa ma te mira duhet te bahen me kohe te gjitha pregatitjet e nevojshme, e per realizimin dhe udhehеqjen e ketij akcjoni asht i nevojshem nji sistem i organizimit. Tash ma neper te gjitha rrethet jane organizue keshillat per ndertimin e ketyne shtepijave, ku kane hy perfaqsuesit e bashkimit te kooperativave dhe nga te gjitha organizatat e popullit si dhe perfaqsuesit e keshillave popullore te rretheve. Ne te gjitha vendet ku do te ndertohen shtepijat e kooperativave duhet te formohen keshillat drejtuese per zhvillimin e punimeve, ne krye te cilve do te jete nga nji antar i keshillit drejtues te kooperatives perkatese.

Prane Keshillave te rrethit per drejtimin e akcjoneve duhet me krijue nji fare aparati teknik i cili do t'i udheheqe punet teknike etj., nga antaret e seksjonit te ndertimeve qe ekzitojne prane keshillave te rretheve te Frontit Populluer. Keshillat e rretheve per drejtimin e akcjonit qysh tash duhet te kujdesohen per pregatitjet e materjalit dhe per sigurimin e fuqis puntore. Guret gelqeren, zallin drute per pjekjen e tullave, landen e ndertimit etj, duhet me i sjelle qysh gjate dimnit ne vende ku do te ndertohen keto shtepija. Gjithashtu menjihere duhet te merren informata dhe shenime te duhuna rreth fuqis puntore eksperte dhe me studjue mundesin e aftesimit te kuadrave te reja eksperte (muratore, zdrukthetar etj).

Eksperijenca na ka tregue se fuqija vullnetare e punes shpesh here nuk asht çfrytezue racjonalisht, nga shkaku se nuk ka pase organizim te mire. Per ket arsye asht e nevojshme me i riorganizue njisit e pernjihershme puntore te Frontit qe do te merren me ndertimin e shtepijave te kooperativave. Duhet me i formue brigadat e punes te perhame nga te rijt dhe me i zgjedhe shtabet e tyne qe do t'i udheheqin n'akcjonet e punes. Keto fare njisinash duhet te formohen edhe n'ato katunde ku nuk do te ndertohet shtepija e kooperatives. Keshillat e rretheve te Frontit Populluer duhet t'i perpilojne planet e punes kulturo—eduku ese dhe politike neper vendet e ndertimit te ketyne shtepijave, ku do te grumbbullohet nji numer i madh njerzish ne mes te cilve pa tjeter duhet me organizue punen kulturo—edukuese.

Edhe sigurimit te mjeteve financjare duhet t'u kushtohet randesija e duhun. Keshilli Ekzekutiv u ka shtrue per detyre keshillave te rretheve te Frontit Populluer qe t'i formojne fondet financjare nga burimet e ndryshme (çfaqje, ndihma, ne prodhimin e gelqeres, dru etj.). Keto mundesi duhet te çfrytzohen deri ne maksimum. Natyrisht nuk duhet me e lane n'anesh dhe çfrytzimin e kredinave nga bankat investicjonale, porse nuk duhet kryesisht me u-mbeshtete mbi keto kredina, sepse nuk jane te mjaftueshme. Per sigurimin e kredinave duhet te kujdesohen me kohe bashkimet e kooperativave te rrethit.

Asht e randesishme edhe ndihma qe qyteti duhet t'i jape katundit. Kjo ndihme te jete e gjithllojshme. Organizatat sindikale neper qytete mund t'i aktivizojne puntoret rreth kesaj pune. Puntoret do te mujshin me marre mbi vedi qe jashta orarit te punes te mbarojne pjese te ndryshme te drunit e te hekurit per shtepijat e kooperativave. Organizatat e Frontit neper qytete d te mujne me organizue dhanjen e ndihmes per kah fuqija puntore vullnetare. Kjo ndihme ka edhe randesi te madhe politike.

Keshillat e rrethit te Frontit Populluer duhet te kujdesen vazhdimisht mbi detyret e nalt permenduna. Per kete arsye ato duhet te mbajne evidence te perpiket si per pregaditjen ashtu dhe gjate kohes se punes e t'a njoftoine vazhdimisht Keshillin Krahinuer te Frontit Populluer, ne menyre qe ky te mundet me u dhane ndihmen e nevojshme.

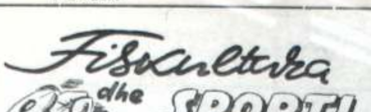

Mbledhja vjetore e keshillit Krahinuer te Bashkimit Fiskultural

Para pak ditesh u mbajt mbledhja vjetore e Keshillit Krahinuer te Bashkimit Fiskultural. Perveç sekretarve te keshillave fiskulturale te rretheve, perfaqsuezave te shoqnive fiskulturale dhe t'aktivave ma te mire sportive te Krahines s'one, ne konference asistoi edhe delegati i Keshillit Kryesuer te Bashkimit Fiskultural te Serbis, Millosh Veliçkoviq dhe Kryetari i Komisjonit te Fiskultures te Krahines Boshko Cakiq.

Referatin mbi punen ne lamen e fiskultures gjate vitit te kaluem e paraqiti sekretari i Keshillit Krahinuer te Bashkimit fiskultural, shoku Ramadan Vraniqi. Mbi edukimin e pergjithshem fizik referoi shoku Bardhyl Zajmi e mbi manifestimet fiskulturore foli referenti i fiskultures prane Drejtoratit Arsimuer, shoqja Rada Zajmi.

Gjate vitit te kaluem organizates fiskulturore i asht dashte me zgjidhe shum detyra te randesishme. Nji nga keto detyra ka qene: me i formue dhe forcue keshillat fiskulturale te rretheve. Kto keshilla jane formue ne te gjitha rrethet, perveç atij te Dragashit. Numrin e antarve organizatat fiskulturore e kane dyfishue ne krahasim me vitin 1946. Gjate vitit 1947 jane formue 72 aktiva fiskultural neper katunde e 16 aktiva fiskultural neper shkollat e mesme. Keta aktiva numrojne 7475 fiskulturista e fiskulturiste. Edhe prane sipermarrjeve ma te mdhaja te Kosmetit jane formue aktivet fiskulturale ne te cilat jane rregjistrue me mija puntore. Kesi aktivash kemi ne Trepçe, ne minjeren „Golesh", prane sipermarrjeve ndertimore ne Peje, Prishtine dhe prane sipermarrjeve te Gjakoves.

Edhe n'organizimin e manifestimeve masovike fiskulturore organizatat kane korre rezultate te dukshme: ne kross—kontrin prandveruer kane marre pjese 6123 vete, ne stafeten e Titos — ma se 2300 e ne garen e notit 350 vete. Mandej, ne manifestimet fiskulturore ne rrethet Peje, Prizren, Vuçitern, Gjilan, Ferizaj e Prishtine kane marre pjese 2520 fiskulturista.

Nji grup prej 148 fiskulturistash kane marre pjese ne manifestimin e madh fiskultural te Beogradit. Si ma i miri ne Republike, ky grup ka fitue flamurin kalimtar te Bashkimit Fiskultural te Republikes Populiore te Serbis.

Gara per shenjin fiskultural ka qene nji nga detyrat ma te randesishme t'organizatave fiskulturale. Per shkak te pregatitjeve te dobta, nji numer fiskulturistash s'ka marre pjese ne gara. Shenjen e kane fitue vetem 206 fiskulturista, 125 prej te cilve jane t'aktivit fiskultural te gjimnazit te Prizrenit. Per periudhen e nandorit jane paraqite per shenj 2500 konkurenta dhe 673 te rij e te reja, te cilet kane krye 3402 norma.

Ne mbledhje u treguen sukseset e arrijtuna ne garat e ndryshme sportive. U shque sidomos shoqnija „Preleter" e Prishtines e cila zen vendin nder shoqnit ma te mira sportive te Jugosllavise, gja te cilen e ka tregue ne gara per kupen e Jugosllavis. Po ashtu ka korre sukses edhe shoqnija fiskulturore „Trepca".

Kujdes i madh i asht kushtue aftesimit t'udheheqave te fiskultures. Ne saje te ndihmes se Pushtetit Populluer dhe udheheqesinave te Rinis popullore jane organizue kurse te ndryshme per udheheqesa te shenjit „ZREN", per udheqesa t'aktivave fiskulturale neper katunde e rrethe, per instruktor te formimit te pergjithshem fizik dhe per udheheqesa fiskultural ne hekurudhen Shamac—Sarajeve. Ne keto kurse jane aftesue afer 600 vete.

Keshilli Krahinuer i Bashkimit Fiskultural, keshillat fiskulturale te rretheve drejtorinat e shoqnive dhe aktivat fiskulturale duhet te bajne çmos te mos perseriten ma keto te meta dha gabime. Levizja e jone duhet te fitoje karakter masovik; ne te do t'edukohet dhe zhvillohen me mija fiskulturista te qytetit e te katundit — ndertuesa t'afte te shtetit t'one, pjesmarresa shembullore ne kryemjen e detyrave te Planit pesvjeçar.

Mbas nji diskutimi te gjate u-parashtruen detyret e ardhshme. Keto kryesisht i perkasin masovizimit t'organizatave fiskulturore, formimit te pergjithshem fizik, organizimit te manifestimeve fiskulturore dhe ndeshjeve te ndryshme si dhe zhvillimit te gjithanshem te sportit.

B. F. Jesipov e Dr. Gonçarov

Lenjini mbi revolucjonin kultural

Në luftë kundra despotizmës cariste dhe borgjezis partia Bolshevike u ka kushtue kujdes të madh çashtjeve t'arsimit popullor, çashtjeve t'edukimit dhe formimit te brezit të ri, tue i konsiderue keto si pjesë te luftes së pergjithshme për çlirimin e masave punonjëse.

Partija Lenjin-Stalin e konsideron rinin si zavendëse të brezit të vjeter revolucionar. Prej edukimit të rinis mvaret në masë të gjanë, perparimi i shoqnis.

„Na jemi partija e ardhmenis, e ardhmenija i perket rinis. Na jemi partija e novatorve, e rinija i ndjek kurdoherë me dëshirë novatorët. Na jemi partija e luftës së vetmohueshme kundra kelbësinave të vjetra, e ne luftë te vetmohueshme kurdoherë rinija do të shkojë e para". Kështu e ka caktue V.I.Lenjin rrolin e rinis në periudhen kur partia e jone luftonte me vetmohim nen kushtet e Rusis cariste.

V.I. Lenjin e zhvillon doktrinën e Marksit dhe Engelsit mbi edukimin dhe formimin ne kushtet e reja, n'epokën e imperjalizmit dhe revolucjoneve proletare. Ne veprat e Lenjinit, qysh prej vitit 1890, u kushtohet kujdes i madh çashtjeve parimore te kultures së popullit. Lenjini jo vetem e demaskonte politiken reakcionare të despotizmës cariste n'arsim, por perpunonte dhe çashtjen parimore te mbrendesis s'edukimit e formimit.

Revolucjoni i madh socjalist i Tetorit i kryem nen udheheqjen e partis Lenjin-Stalin i ka vue themelin rendit të ri shoqnuer-rendit socjalist. U nevojit me krijue shkollen e re, sovjetike, vetem popullore. V.I. Lenjin e shiqonte shkollen si nji nga hallkat vendimtare te shoqnis se re. Ky perpunoi perimet e krijimit te kesaj shkolle, [illegible] drejtimin e punes [illegible].

Ne vendin e mbr[illegible] ekonomi[illegible] [illegible] luftë, [illegible] re. [illegible] [illegible] çashtjen [illegible]

[illegible] nonjëse të ri-edukohen gjate luftes revolucionare, ne proçesin e ndertimit të shoqnis së re.

„Socialistat e vjeter utopista rrejshin vehten se socializmi mund të nderohet ma njerz të tjerë, ata dëshin t'edukojnë ma së pari njerz kulturosha, dhe me ane të tyne te ndertojnë socializmin. Na gjithmonë jemi qeshë dhe kemi thanë se kjo asht loj kukllash e jo politikë serjoze."

V.I. Lenin i ka sulmue ashper menshevikët te cilet ishin te mendimit se perpara duhet me e ngritë nivelin kultural të popullit e mbasandej me e ndertue socjalizmin. Me ket menshevikët jane perpjekë me i largue puntoret prej levizjes pun[illegible] kul[illegible] [illegible] Lenjini i [illegible] [illegible] puntore [illegible] [illegible] mendimi

me fillue së pari nga fakti që me anë të revolucjonit të krijohen parakushtet për ket shkallë të caktueme, e mandej, në bazë të pushtetit puntoro-katundar dhe rendit sovjetik, me u-nisë per t'i arrijtë popujt e tjerë".

Lenjini ka theksue se kultura gjindet gjithmonë në duer të klasave pasanike dhe ato e çfrytzojnë për qellimet e tyne të ngushta egoiste, se ajo asht mjet çfrytzimi, e klasa puntore do të bajë që kultura te bahet pasuni e mbarë popullit. Aq ma tepër zhvillimi shum i madh i kultures së vertetë asht i mundeshem vetem atëherë kur kjo asht vu në sherbim të mbarë njerzimit. Atëherë kultura do t'a ndihmojë zhvillimin shum te madh të produktivitetit të punes, do të ndihmojë ne ndryshimin e formave te bujqsis. Lenjini theksonte se pa revolucionin kultural nuk mund të mendohet zhvillimi e perparimi i vertetë i katundit. V.I. Lenin i lidhë pazgjidhmënish çashtjet e kultures e t'arsimit me riorganizimin politik e ekonomik të vendit, dhe [illegible] rast e para[illegible] detyren e revolucionit kultural. Para së gjithash, ash[illegible] domosdoshme ma e likuidue analfabetizmin. Nuk mund të flitet për kulturë përgjithsisht për derisa te mos jetë likuidue analfabetizmi në masat e gjana popullore. Ato duhet me i inkuadrue në punë aktive politike. „Njeriu analfabet asht jashta politikes: a i pikë së pari duhet me ia mesue abecen. Pa ket nuk mund të ketë politikë. Pa ket ka vetem fjalë, dokrra, paragjykime, por jo politikë".

Në se permiresimi i punes s'aparatit shtetnuer nuk mund të mendohet pa ngritjen e kultures, atëherë asht e kjartë se duhet me i kushtue kujdes shum të madh pregatitjes së kuadrave të reja nga rradhet e puntorve e katundarve. Çdo rend shoqnuer krijon kuadrat e tija, intelegjiencen e tij, e ndertimi i shoqnis së re-socjaliste kerkon ekspertë të formuem, [illegible] e politicisht të pregatitun. Problemi i pregatitjes së kuadrave asht nji nga problemat ma të komplikueme, dhe Lenjini i ka caktue rrugët e pregatitjes së kuadrave, ndër të cilat janë edhe kuadrat e mesme.

Lajme nga bota e jashtme

MARREVESHTJA BULLGARO-RUMUNE KONTRIBUT I RI NE PERFORCIMIN E PAQES

Nenshkrimi i paktit te miqesis, bashkepunimit e ndihmes reciproke si dhe Protokolit te veçante mbi bashkepunimin ekonomik ne mes te Republikes Popullore te Bullgaris dhe Rumanis asht nji ngjarje me randesi jo vetem per jeten e popujve te ketyne dy shteteve por edhe per çashtjen e paqes, pergjithesisht.

Popujt e Ballkanit e te pellgut Danubjan, — sikurse edhe shumica e popujve te Vendeve te tjera t'Europes e te botes, — edhe perpara kane dashte te kene marredhanje miqesore dhe te bashkepunojne nder vedi, por atehere kejo nuk ka qene e mundun, per arsye te kushteve te tjera politike dhe shoqnore, per arsye se perpara kane sundue regjimet kundra-popullore monarko kapitaliste, qe kane qene vegla qorre, masha ne duert e fuqive te hueja imperjaliste, ne duert e imperjalizimit, armikut te liris, pamvaresis, jetes ma te mire, paqes dhe bashkepunimit vllaznuer ne mes te popujve.

Ne saje te ndihmes se Bashkimit te Madh Sovjetik populli bullgar dhe ay rumun realizuen deshirat e tyne te kahershme: nga duert e klikave reakcjonare, shtypse dhe çfrytzuese, pushteti kaloi ne duert e turmave te gjana popullore; te dy popujt po ecin drejt mireqenjes dhe perparimit te vertete e, ne saje te ketyne kushteve te reja politiko—shoqnore, ata i kane sot te gjitha mundesit e bashkepunimit te plote ne mes te tyne si dhe me popujt tjere demokratik e liridashes.

Marreveshtjet e nenshkrueme deri tash gadi ne mes te gjitha shteteve te demokracis se re popullore, si edhe ne mes te tyne dhe aleatit te tyne te madh Bashkimi Sovjetik, u sigurojne popujve te ketyne Vendeve integritetin toksor, lirin, pamvarsin, bashkepunimin e qendrueshem politik, ekonomik dhe kultural. Ket karakter e ka edhe pakti ne mes te Republikes Popullore te Bullgaris dhe asaje te Rumanis.

Kjo marreveshtje nuk drejtohet kundra kurrnji vendi tjeter. Ajo asht ne frymen e Kartes se Kombeve te Bashkuem, n'interes te paqes dhe bashkepunimit nderkombetar. Kundra ketij pakti jane nxitesat e njoftun te luftes, ata qe kerkojne me cenue lirin dhe pamvarsin e popujve.

Pakti i miqesis, bashkepunimit e ndihmes reciproke ne mes te Bullgaris dhe Rumanis asht shprehja e vullnetit dhe deshires se dy popujve fqinj; ai hape per keta popuj rrugen drejt perparimit, demokracis popullore dhe ndertimit ekonomik, rrugen kah realizimi i socjalizmit. Ky pakt pershendetet nga popujt t'one, nga popujt e shteteve te tjera demokratike popullore, nga te gjitha fuqit e verteta demokratike te botes.

Siç ka thane shoku Tito „ne lindje u krijue nji front paqe, fronti kundra te gjith provokatoreve te luftes, fronti i ndertimit paqesuer, fronti i bashkepunimit reciprok vllaznor. Ky front madheshtor, qe buron nga fuqit e mbrendeshme demokrate te çdo Vendi veç e veç, asht, per te gjitha shtetet e Lindjes me Bashkimin e Madh Sovjetik ne krye, garanci se paqa do te triumfoje e se kurrfare provokatoresh te luftes dhe klikash te ndryshme reakcjonare nuk do te mujne me i realizue planet e tyne djallezore.

Me rastin e mbylljes se Kongresit te VI-te te Partis Komunis'e t'Italis

Kongresi i VI-te i Partis Komuniste t'Italis u mbyll. Ne punen e tij mueren pjese, perveç perfaqsuesave te Partis nga te gjitha viset e Vendit, edhe delegatet e partive komuniste si-motra te shteteve te tjera. Perfaqesuesit e Partis Komuniste Bolshevike te BRSS u pershendeten nga Kongresi me manifestime te perzemerta. Shum mire u prit edhe delegata e Partis Komuniste te Jugosllavis.

Kongresi asht mbajte ne nji kohe kur departmani i Shteteve te Bashkueme t'Amerikes kishte lajmerue dergimin e trupave te tjera n'Itali, ne nji kohe kur imperjalistat e huej perzihen edhe ma thelle ne te gjitha lamet e jetes se mbrendeshme t'Italis, ne nji kohe kur klika reakcjonare ne fuqi ndjek politiken qe çon uje ne mullinin e monopoleve amerikane dhe ka per qellim t'a kthej Italin ne nji baze ndermarrjesh agresive kundra shteteve demokratike e njikohesisht perdore gjithfare manevrash per t'a perça bashkimin e fuqive demokratike t'Italis, te cilat sot luftojne vendimtarisht per te drejtat elementare te popullit italjan.

Telegramet, letrat, dhuratat e shumta qe mori Kongresi nga te gjitha anet e Italis, provojne se sa simpati te madhe gezon Partija Komuniste e Italis ne popullin e vet. Reakcjoni italjan nuk la manever pa perdore kundra Partis Komuniste, por, me politiken e tij trathtare, tue ia shite vendin imperjalizmit te huej e tue u-mbeshtete haptazi ne mbeturinat e fashizmit, ai u-demaskue dhe u-nda vet nga populli. Tue mos pase mbeshtetje ne popull, reakcjoni i mbrendeshem mbahet ne pushtet vetem me ndihmen e imperjalistave amerikan dhe Vatikanit. Nga ana tjeter, Partija Komuniste u forcue dhe u rrit. Ajo ka qene dhe asht pararoje e fuqive demokratike dhe pamvarsis kombetare t'Italis. Ne vitin 1945 Partija Komuniste e Italis ka pase 401.960 antare, mashkuj e femna. Sot ka 2.252.716 antare.

Forcimi i bashkimit dhe pozitave te fuqive demokratike t'Italis shihet edhe ne rritjen e Konfederates se pergjithshme te punes e cila, me gjithe perpjekjet qe ka drejtue reakcjoni kundra saje, asht forcue dita dites, ka korre fitore te randesishme ne luften kundra kapitalistave e per permirsimin e kushteve te jetes se punetorve. Konfederata e pergjithshme e punes, me 7.000.000 antare te saje i ka thye te gjitha sulmet e reakcjonit.

Ne luften e tyne per demokratizimin e vendit, fuqinat perparimtare t'Italis i kushtojne nji kujdes te veçant cashtjes se reformes agrare. Kjo lufte deri tashti ka dhane mjaft sukses.

Kongresi i VI-te i Partis Komuniste t'Italis i kushtoi nji kujdes te veçant edhe cashtjes se mprojtjes se pamvarsis kombetare te Vendit, kundra planeve skllaveruese t'imperjalistave amerikan, te cilet duen t'a kthejne Italin ne koloni. Edhe nji here Partija Komuniste e Italis tregoi se asht fuqija e cila lufton vendimtarisht per demokratizimin e Italis dhe jeten ma te mire te turmave punonjese, per shpetimin e atdheut nga zgjedhja e monopolistave amerikan.

Populli Kinez ne luften per liri

Lufta e popullit kinez udhehiqet nga Partija Komuniste, udheheqja e urte e se ciles, e frymezueme nga shkenca e Marksizem Leninizmit, asht garanci e sigurt e shkatrrimit definitiv te fuqive kundra-popullore te Kuomintangut mercenar, shkatrrimit te planeve çfrytezuese — skllaveruese t'imperjalizmit amerikan ne Kine. Partija Komuniste Kineze ka linde nga gjiu i popullit kinez, ajo perfaqson shpresat dhe deshirat e popullit, asht shprehja ma e thelle dhe ma e plote e vullnetit te popullit kinez.

Siç e referoi drejtuesi i Partis Komuniste Kineze, Mao Ce Tung, mbrenda 18 muej lufte — korrik 1946 deri nanduer 1947 — pa llogarite dhetorin, Armata Demokratike Kineze ka nxjerre jashte perdorimit gjithsejt 1690000 ushtare te Cang Kaj Shekut. Prej ketyne 640.000 jane vra ose plagose e 1.050.000 te zanun robe.

Nga deklarata e Georgi Dimitrovit mbi randesin e marreveshtjes ne mes te Bullgaris dhe Rumanis

....Na duhet t'a ndjekim edhe ma me vendosmeni rrugen ne te cilen po hecin popujt t'one, rrugen e demokracis popullore drejt realizimit te nji sistemi shoqnuer ma te mire, d. m. th. drejt realizimit te socjalizmit. E dyta, te dyja Vendet duhet t'a ndihmojne njena tjetren ne ndertimin e ekonomive te tyne popullore, si e si te zhduket nji here e mire influenca e kartelavet dhe trustevet nderkombetare, influenca e dollaverevet amerikane. E treta, duhet t'i zhdukim te gjithe strofujt e fashizmit dhe agjenturat e hueja imperjaliste ne Rumani e Bullgari. Perveç ketyne, nji gja me shum randesi asht riedukimi — me ane te shtypit, radjos, kinemavet etj — i turmave te gjana popullore te qytetit dhe katundit ne frymen e demokracis popullore, ne frymen e vllaznimit ne mes te popujve, ne frymen e bashkpunimit nderkombetar te singert dhe barazis ne mes te popujve, te mdhaj e te vegjel.

....Na deshrojme te mbajme marredhanje te mira ekonomike me te gjitha Vendet ne Perendim t'Europes, por kjo nuk mvaret vetem prej nesh. Ne qofte se jemi kundra politikes imperjaliste te trustevet anglo-amerikane, kjo nuk don te thot se na jemi edhe kundra bashkpunimit ekonomik me popujt e Europes Perendimore. Na e deshrojme bashkepunimin ekonomik me shtetet e Bashkueme t'Amerikes, Britanin e Madhe, Francen e popujt e tjere, por nji aso marreveshtje, e cila te jete e bazueme ne parimet e barazis..."

Rezultatet e votimeve per Sovjetet e vendeve ne pese Republika te BRSS.

Me 11 kallnduer te k. v. ne Belorusi, Kazakstan, Gruzi Azerbejxhan e Kirkizje u bane votimet per sovjetet e vendeve. Pjesmarrja gadi qind per qind e votuesve si dhe zgjedhja e kandidateve te blokut te komunistave dhe te pa partive per keshillat e vendit, provojne ndergjegjen politike jashtzakonisht te nalte te popullit sovjetik dhe bashkimin e tije te pashembullt moralo—politik. Nder sovjetet e vendit u zgjodhen perfaqesuesit ma te mire te puntorve, katundarve dhe intiligjences. Ne Bellorusi u zgjodhen 64,887 deputete, ne Kazakstan 53,219, ne Gruzi 26,652, ne Azerbejxhan 23,348 e ne Kirkizje 12,735. Nga numri i pergjithshem i deputeteve te zgjedhun ne keto republika, 57, 838 jane femna, gja qe provon veprimtarin per here e ma te madhe politike te femnave sovjetike.

Bota liridashese ndihmon çashtjen e drejte te popullit heroik Grek

Lufta heroike e popullit grek per liri dhe pamvarsi, kundra klikes se mbrendeshme shtypse dhe imperjalizmit te jashtem me ate amerikan ne krye, ndiqet me simpati nga te gjithe popujt liridashes te botes. Lufta e popullit grek asht njikohesisht edhe nji kontribut per realizimin e idenave te paqes dhe demokracis pergjithsisht. Prandaj ne shtetet e ndryshme po zhvillohet me sukses akcjoni i ndihmes per popullin grek; natyrisht ne radhe te pare nder shtetet e demokracis popullore. Ne Varshave asht zgjedhe per kete qellim keshilli drejtues, ne krye me poetin dhe luftetarin e njoftun polonez per liri, Vladislav Bronjevski. Edhe ne Pariz asht formue komiteti nacjonal per ndihmen ne favor te Greqis demokratike, e cila po lufton kundra intervencjonistave amerikano -anglez, per lirin dhe pamvarsin e saje. Ne proklamaten e Komitetit te naltepermendun thuhet; se „me mprojte Greqin don me thane me mprojte paqen."

Nji keshill i tille i ndihmes per popullin grek asht formue edhe ne Budapesht te Hungaris. Ne proklamaten e ketij keshilli thuhet: „populli grek, tue e mprojte lirin dhe pamvarsin e tij, mpron njikohesisht lirin dhe pamvarisin e popullit hungarez. Prandaj populli demokrat hungarez nuk mund t'a shiqoje me indiferentizem luften e popullit grek. Kesaj lufte heroike do t'i japim jo vetem ndihmen morale, por edhe materjale. Cashtja e popullit grek — asht çashtje e mbare botes perparimtare".

Me rastin e fillimit te gjykimit te shtatmdhete antarve t'organizates spijuno—terroristike ne Shkup

Me 18 te ketij muaji filloi ne Shkup gjykimi i shtatemdhete veglave te ndyta t'imperjalizimit, antarevet t'organizates ilegale „Jugjel", te cilet japin llogari para popullit si njerez qe me ane te spijunazhit, vepravet terroristike dhe organizimit te turbullimevet ne pakicen turke te Republikes Popullore te Maqedonis, kane pase per qellim permbysjen e rendit konstitucional demokratik te RFPJ dhe kercnimin e pamvarsis e siguris se saje te jashtme.

Disa antare te ketij grupi spijunazhi — si sherbetor besnike te zotnijvet te tyne te jashtem imperjalista, tue i çfrytzue te drejtat e gjana politike qe Statuti i jone demokratik u siguron te gjitha pakicavet kombetare dhe çdo qytetari t'atdheut t'one, — jane fute n'organe te ndryshme te pushtetit populluer dhe organizata masovike, si e si t'a sabotojne punen e ketyne, te vjedhin e te mbledhin dokumente me sekrete ushtarake, ekonomike etj. Ne kuadrin e kesaj organizate spijunazhi kishte grupe specjale terroristike — diverzante, qe jane stervite per atentate dhe akcjone diverzante, kane mbledhe arme per organizimin dhe krijimin e bazavet mbrenda R. P. te Maqedonis e per t'u lidhe me monarko—fashistat e Greqis dhe organizaten terroriste VMRO.

Kush jane kta njerez, qe po japin llogari para gjyqit te popullit ne Shkup? Ata jane trathetare, qe e kane vazhdue zanatin e tyne te vjeter.

Tue filue nga i pari, Shaip Azis Isaku, e deri tek i fundit, Kemal Rifat Ferhati, ata çme kohe, kane qene sherbetore te ndyet t'imperjalistavet dhe spijuj profesjonal. Si te ketille, pakica turke e Maqedonis, e cila, per te paren here ne histori, sot ne shtetin t'one demokratik populluer, RFPJ, gezon lirin dhe barazin e plote i ka perbuze e urrejte.

Para lufte, ata kane qene spijuj te regjimeve kundra-popullore te Jugosllavis se vjeter. Gjate luftes, vegla besnike t'okupatorit fashist gjerman. C'prej çlirimit e deri sa kane ra ne duer te popullit — sherbetore te zotnijvet te rij, imperjalistavet anglo-amerikane. Ne te trija keto periudha ata kane veprue simbas direktivavet te klikes sunduese reakcjonare te Turqis, e cila asht e njoftun si aleate besnike e regjimeve shtypse dhe çfrytezuese te Jugosllavis se vjeter (na nuk i harrojme marredhanjet e perzemerta me Stojadinoviqin etj.), aleate e imperjalizimit gjerman ne lufte (na e dijme ndihmen qe i ka dhane Turqija Gjermanis ne krom etj., si dhe lakmin e shprehen e barkmdhejvet te Turqis per Kaukazin, kur do te „fitonte" Gjermanija) e mbas luftes-vegel qorre e imperjalistavet anglo-amerikan (na e dijme gishtin e reakcjonit turk n'organizimin e t'ashtuquejtunave komitete nacjonal-demokratike shqiptare ke na).

Udhja e njerezvet te grupit ne fund me elementa si Milan Grojin, Pante Jovanoviqin etj. nga nji ane — dhe monarko-fashistat greke, nga ana tjeter, e qet ne shesh edhe ma mire surratin e tyne te vertete, rrojin e tyne si armiqe te popullsis turke dhe popujve t'Atdheut t'one, pergjithsisht.

Botim i Keshillit Krahinuer te Frontit populluer; Shtypshkroja Krahinore „PROGRES"
Pajtimet ne fletore i pranon: Administrata dhe ekspedicioni. Numri i cekut 38-7045

RILINDJA · FLET' E POSAÇME e Nr. 99-100 te dates 24-1-1948

Komiteti shqiptar, ne Konferencen e tij te dyte, mbajtun me 12 Kallnduer 1948, mbas parashtrimit te referatit mbi punen dhe diskutimevet te zhvillueme ne lidhje me te, dha ket

REZOLUCJON

Ne saje të fitorevet te luftes nacjonal-çlirimtare, zgjidhjes së drejtë të çashtjes kombtare, suksesevet kolosale te pushtetit t'onë populluer ne rindertimin e Vendit dhe realizimin e Planit pesvjeçar, nepermjet te punes se Frontit Populluer e Komiteitt Shqiptar, ne Frontin Populluer asht perfshi pjesa ma e madne e shqiptarvet. Ne punen per ndertimin e Jugosllavis shqiptarët shofin perspektiva te gjana per zhvillimin e tyne te gjithanshem kultural, ekonomik e shoqnuer; ata perpiqen pa kursim per realizimin e jeteses ma te mire e ma te lumtun per vehte dhe per te gjithë popujt e komunitetit vllaznuer-Republikes Federative Popullore te Jugosllavis.

Të drejtat-e garantueme pakicavet kombtare ne Jugosllavi me Statutin e RFPJ dhe te konfirmueme me Statutin e RP. te Serbis-qe na shqiptaret i gezojmë i verteton jeta e jonë e perditshme. Na e perdorim lirisht gjuhen t'one kombtare si ne jeten t'onë private ashtu edhe neper entet shtetnore e institututet e tjera. Jeta e jonë kulturale zhvillohet dita dites ma teper. Kte e dishmojnë sa e sa shkolla fillore, shkollat e mesme e profesjonale, perhapja e shtypit dhe libravet ne gjuhen shqipe, qenja dhe hapja e sallavet te reja te leximit, bibljotekavet, universitetevet popullore, puna e shoqnivet te ndryshme kulturo-artistike dhe zhvillimi i gjanë i lëvizjes fiskulturale. Ketë e verteton edhe fakti që na, barabar si te gjitha kombesinat e tjera te Krahines s'onë dhe popujt e tjerë te RFPJ, marrim pjesë te plotë si në zgjedhjen ashtu dhe në punen e te gjitha organeve te pushtetit, tue fillue nga ma t'ultat e deri ke ato ma te naltat, si ne kuadrin e atdheut t'onë te ngushtë, RP. te Serbis, ashtu edhe ne kuadrin e Rupublikës Federative Popullore te Jugosllavis.

Me kethimin e tokës, e cila n'ish Jugosllavin, u ka qenë marrë padrejtësisht shqiptárëvet, janë zhdukë pengesat qe kanë pasë futë mënin në mes të shqiptarëvet, nga nji anë, dhe serbevet e malazezëvet, nga ana tjetër. Ne saje të fitorevet të luftës nacjonal-çlirimtare, po forcohet dita ditës ma teper vllaznimi e bashkimi i jonë. Me zgjidhjen e çashtjes agrare dhe likuidimin e marredhanjevet feudale ke na, mija e mija katundarevet punonjes u asht dhanë mundesija me e punue token ne te miren e vet e ne dobin e pergjithëshme.

Politika e qeveris s'onë, me Marshall Titon në krye, në luften për ndertimin e vendit dhe realizimin e Planit pesvjeçar, për jeten ma të mirë e ma të lumtun të popujvet t'onë, asht menyra ma konsekuente e luftes për ruejtjen e paqes së shendoshë botnore dhe forcimin e frontit demokratik, me Bashkimin Sovjetik në krye, e kundra nxitesavet të luftes dhe imperjalistave, ne krye me Shtetet e Bashkueme t'Amerikes. Kjo politikë u pergjigjet interesavet të popujvet t'onë dhe siguron rrugen ma të shkurten per ndertimin e socjalizmit ne vendin t'onë.

Prandaj, tue e kuptue randesin e informimit te drejtë mbi te gjitha ngjarjet ma te randsishme, të mbrendeshme dhe nderkombetare, Komiteti shqiptar duhet t'a popullarizojë gjithnji politiken e qeveris s'onë, politiken e Bashkimit Sovjetik, mprojtesit te pamvaresis së te gjithe popujvet, rojes vigjeiluese te paqes së shendoshë ne bote, mprojtesit te demokracis. Njikohësisht, duhet te demaskohet gjanesisht politika e nxitësavet te luftes e imperjalistavet, me Shtetet e Bashkueme t'Amerikes në krye. Mandej, Komiteti shqiptar duhet te zhvilloje nji lufte te perditeshme, te rrepte dhe sistematike, kundra çdo lloj anmiqëvet te shqiptarvet-ballistavet, irridentistavet etj. Komiteti shqiptar duhet t'a demaskoje haptazi politiken e tyne si politike agjentash t'imperjalizmit nderkombetar, tue u spjegue shqiptarëvet se ata jane anmiqet e tyne ma te rrezikshem.

Tue ndjeke politiken e drejte te Frontit populluer ne lufte per ndertimin e Jugosllavis se re Komiteti Shqiptar, si pjese e Frontit Populluer dhe Organizate e popullit puntor shqiptar, do te punoje gjithnji per perfshimjen dhe bashkimin edhe ma te gjane te shqiptarëvet ne Frontin Populluer, organizaten e pergjithshme politike popullore, e cila asht fuqija kryesore në zhvillimin e matutjshem te pushtetit dhe demokracis s'one popullore. Tue e kuptue se plani Pesvjeçar asht program' i perbashket i turmavet ma te gjana popullore, që bashkon mendimet dhe aktivitetin e tyne, e se realizimi i tij u sjelle jeten ma te mire e ma te lumtun te gjithe njerëzve punonjës, pa dallim kombesije etj., Komiteti shqiptar duhet te perpiqet edhe ma teper per popullarizimin e gjane te Planit t'one Pesvjeçar. Duhet spjegue se çfare perspektivash hapë per shqiptaret realizimi i Planit Pesvjeçar, tue e zgjue kesisoji edhe ma fort interesimin e tyne per permbushjen e te gjitha detyrëvet qe shtron ne lidhje me kte Fronti Populluer, siç jane: ngritja e shtepijavet ne katund, ndertimi i shtepijavet kooperative, meremetimi i rrugevet, ngritja e objektevet te ndryshme gjatë vitit 1948; pjesmarrja nder akcjonet e pyllezimit, pertrimjes se pyjevet, lavrimit te merenavet etj.

Tue luftue per zhvillimin sa ma te shpejte ekonomik te katundit, ne mendojme se per kte menyra ma e mira asht perforcimi i sektorit kooperativ ne katund. Prandaj Komiteti shqiptar duhet te ndermarre nji akcijon te gjane per masovizimin sa ma te madh te te gjitha llojevet te kooperativavet t'ona, t'u spjegoje masavet shqiptare se ne punen e kooperativavet duhet te marrin pjese jo vetem disa nga antaret e familjes, por te gjithe antaret e rritun, t'afte e ne gjendje me punue.

Na konstatojme se mbrapambetunija ekonomike e shqiptarevet asht nji trashigim i idhet i se kaluemes dhe i ka rrjedhimet e veta edhe ne vejeten e tyne kulturale, shoqnore e politike. Ne krahinen t'one, bujqesija asht dega kryesore e ekonomis s'one. Per t'arrijte qe masat katundare te jene te pregatituna per menyren e kulturueme te lavrimit te tokes, pervehtesimin e masavet te ndryeshme agroteknike; si; thyemjen e tokes, lavrimin e thellë ne vjeshte e dimen, perdorimin e plehut artificijal, pluhnimin dhe zgjedhjen e fares, mbjelljen e tokes me kultura te ndryeshme etj.— Komiteti shqiptar duhet te zhvilloje nji veprimtari te gjithaneshme per naltesimin kultural te katundit.

Per ket qellim, Komiteti shqiptar duhet te zhvilloje nji akcion masiv per likuidimin e analfabetizmit dhe çfaqjes s'analfabetizmit te ri, tue luftue per alfabetizimin e sa ma shum analfabetvet dhe per ndjekjen e rregullte te kursevet nga te gjithe te rregjistruemit. Njikohesisht, bashke me Frontin Populluer, duhet te luftoje si e si te gjithe femijt ne moshen e detturit mit shkolluer, pra edhe vajzat shqyptare, t'a ndjekin rregullisht shkollen, keshtu qe t'i mbyllet rruga çfaqjes s'analfabetizmit te ri. Duhet te zhvillohet nji akcijon i gjane per çfryetzimin e sallavet te leximit dhe biblotekavet qe kemi dhe per hapjen e te rejavet, tue sigurue per to sa ma teper libra dhe shtyp. Duhet t'organizohen ligjerata te ndryeshme teknike e tema per popull, te shkuemit kolektiv ne kinema, pajtimi sa ma i gjane ne shtyp: „Borba" „Gllas", „Rilindja", „Bilteni i Grues Antifashiste", „Zani i Rinis", „Perparimi", „Gazeta e pionervet".

Zhvillimi ma i shpejtë i ekonomis s'one kerkon edhe kuadrat e pershtatshme teknike per drejtimin e saje; prandaj Komiteti Shqipter duhet te zhvilloje nji akcjon sistematik e te gjane per shtimin e numrit te nxanesvet ne shkollat profesjonale e te mesme. Njikohesisht, Komiteti shqiptar duhet te baje çdo perpjekje si e si te perdoren dhe te shtihen ne pune si duhet te gjitha fuqit puntore te teperta, si n'industrin t'one, ne „Trepçe", „Kosove" etj. ashtu edhe ne punimet e ndryeshme botore.

Tue luftue per likuidimin e mbrapambetunis kulturale te shqiptarvet, Komiteti shqiptar duhet te zhvilloje lufte sistematike per hjedhjen poshte te te gjitha zakonevet prapanike e te dameshme, te trashigueme nga e kaluemja, e qe sot e pengojne shum zhvillimin e tyne kultural. Ne lidhje me kte, duhet te zhvillohet lufte e rrepte e e perditeshme kundra çdo çfaqjeje shit-blemjeje te femnes, lufta per banesa higjenike, per ndamjen e kafshevet dhe nevojtorevet nga banesa, per sherimin e semundjevet me rrugen e shkences nder ambulanca, spitale e me ane te mjekvet, dhe jo ma me barna plakash, me te lidhme pejsh etj. Ne lidhje me kte duhet t'organizohen gjanesisht sidoemos mesuesit e njerezit e tjere, qe, ne nji menyre popullore, te thjeshte, te mbajne ligjerata te ndryeshme shkencore t'a spjegojne damin qe rrjedhe nga keto zakone dhe nevojen e zhdukjes se tyne.

Na konstatojme se pjesmarrja e grues shqiptare ne punen e deritashme te Frontit Populluer dhe Komitetit shqiptar asht shum e pakte. Kjo ka rrjedhe ma se forti nga mbrapambetunija e madhe e shqiptareve dhe mbajtja e çarshafit si dhe nga se Komiteti shqiptar ka punue pak me to. Sukseset e deritashme n'akcjonin per hjekjen e çarshafit kane tregue se ai asht mireprite prej shqiptarevet, e madje ne nji menyre masive, siç e kemi shembullin e Suharekes, Rahovecit e vendevet te tjera. Prandaj Komiteti shqiptar duhet te zhvilloje nji lufte edhe ma te vendosun per hjekjen e çarshafit, tue luftue sidoemos kundra rimbulimit te gravet, qe zbulohen, se ma kundra mbulimit te vajzavet qe ndjekin dhe dnhet t'a vazhdojne shkollen—po se po. Duhet te luftohen rreptesisht elementat e ndryshem reakcjonare e anmiqe, te hapet ase tinzakë, qe bajne çmos si e si femnen shqyptare t'a mbajne larg influences se Frontit Populluer dhe Komitetit shqiptar dhe mos t'a lane me u-aktivizue ne punen e ktyne.

Vdekje fashizmit — Liri Popullit!

NGA JETA E JONE E LIRE N'ATDHEUN E LIRE

Te rinjt e të rejat shqiptare marrin pjesë aktive në ndertimin e vendit t'onë

Gratë shqiptare te çlirueme nga perchefi i zi ne nji miting në Gjakovë

Sulmuesit e minjeres „Kosova"

Kursi pedagogjik shqiptar i mbajtun verën e kalueme në Prizren

Sulmuesit e minjerës „Trepça". Nalmas të grupit, Murat Isamani, i cili mban titullin 6 herë sulmues.

Në nji konferencë të Komitetit shqiptar — flet shoqja Bija Vokshi

Gratë shqiptare mesojnë shkrim e kendim

Edhe gratë shqiptare së bashku me motrat serbe—malazeze marrin pjesë ne ndertimin e vendit t'onë